

**Program Ochrony Środowiska
dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026
z perspektywą do roku 2030**

Spis treści

Wykaz skrótów	3
1. Wstęp	5
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	7
3. Ocena stanu środowiska	8
3.1 Charakterystyka gminy.....	8
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	8
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	12
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	13
3.2.2 Zagrożenia hałasem	24
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	26
3.2.4 Gospodarowanie wodami	28
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	39
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	42
3.2.7 Gleby.....	45
3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	46
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	49
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	62
3.3 Zagadnienia horyzontalne.....	63
3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	63
3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	65
3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	67
3.3.4 Monitoring środowiska	68
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	69
4.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	69
4.2 Instrumenty realizacji programu	81
5. System realizacji programu ochrony środowiska	82
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	82
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska.....	82
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	86
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	101
Spis tabel i rysunków.....	104

Wykaz skrótów

Art. – Artykuł

As – Arsen

B(a)P – Benzo(a)piren

BDL – Bank Danych Lokalnych

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

C o. – Centralne ogrzewanie

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

C. w. u. – Ciepła woda użytkowa

Dz. - Działka

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPR- Generalny Pomiar Ruchu

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych

JCWPD– Jednolite części wód podziemnych

Jedn. – Jednostka

jez.- jezioro

kan. - kanał

Km.– Kilometr

kV– Kilowolt

kWh – Kilowatogodzina

LZWP – Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych

MEW- mała elektrownia wodna

Mg – Megagram

M n. p. t. – Metry nad poziomem terenu

Mpzp- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

Nr – Numer

O₃– Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

Pkt – Punkt

PM10 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM2,5 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

Pt. – Pod tytułem

SDRR – Średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SUW – Stacja uzdatniania wody

szt. – Sztuki

u.p.o.ś – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

WE – Wspólnota Europejska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WWA - Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych

Ze zm. – Ze zmianami

Zł – Polski złoty

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 poz. 1094 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r., poz. 1336),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 r., poz. 2519 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2022 r., poz. 699 ze zm.),

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 160 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 r., poz. 1903 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2022 r., poz. 2625 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2023 r., poz. 569),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2409),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 r., poz. 977)
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2023 r., poz. 1356),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2023 r., poz. 537),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r., poz. 633).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejskiego w Olsztynku w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Olsztynek w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Olsztynek i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy Olsztynek,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy Olsztynek oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy Olsztynek, uwzględniającą położenie oraz stan infrastruktury i środowiska
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Dotychczas obowiązującym Programem Ochrony Środowiska na terenie gminy Olsztynek był „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026”, który został przyjęty uchwałą nr XII-89/2019 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 18 lipca 2019 roku. W latach 2019-2023 zrealizowano takie zadania, jak¹:

- dofinansowanie dla mieszkańców w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”,
- montaż czujników monitorujących jakość powietrza,
- modernizacja i remonty dróg gminnych,
- nasadzenia drzew w ramach nasadzeń zastępczych w zamian za wycięte drzewa,
- edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości emisji niskiej, palenia śmieci w piecach domowych,
- modernizacja infrastruktury podziemnej,
- budowa i modernizacja chodników,
- budowa oświetlenia ulic,
- budowa i montaż barier energochłonnych,
- montaż progów zwalniających,
- dofinansowanie dla mieszkańców do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zagospodarowanie plaży miejskiej nad jeziorem,
- modernizacja strażnicy OSP,
- doposażenie jednostki OSP w specjalistyczny wóz,
- działania edukacyjne w celu podnoszenia świadomości ekologicznej wśród rolników z zakresu stosowania nawozów i środków ochrony roślin,
- prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrola ich opróżniania,
- nadzór nad zrekultywowanym wysypiskiem śmieci,

¹ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019- 2022 z perspektywą do roku 2026

- monitorowanie i kontrola stanu urządzeń wodnych,
- wprowadzenie do nowych mpzp zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.

Powyższe działania przyniosły w efekcie polepszenie jakości środowiska na obszarze gminy Olsztynek. Poprawie uległa m.in. jakość powietrza, stan gleb, funkcjonowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz systemu gospodarowania odpadami. Prowadzone były również działania z zakresu ograniczenia hałasu i poprawy systemu reagowania w przypadku wystąpienia na terenie gminy awarii.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Olsztynek to gmina miejsko- wiejska, która zlokalizowana jest na obszarze powiatu olsztyńskiego, w województwie warmińsko– mazurskim i sąsiaduje z²:

- Gminą Gietrzwałd, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński,
- Gminą Grunwald, woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki,
- Gminą Jedwabno, woj. warmińsko-mazurskie, pow. szczycieński,
- Gminą Kozłowo, woj. warmińsko-mazurskie, pow. nidzicki,
- Gminą Nidzica, woj. warmińsko-mazurskie, pow. nidzicki,
- Gminą Ostróda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki,
- Gminą Purda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński,
- Gminą Stawiguda, woj. warmińsko-mazurskie, pow. olsztyński.

² Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe terenu Gminy Olsztynek

Rysunek 1. Położenie Gminy Olsztynek na tle powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko- mazurskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, Gmina Olsztynek zlokalizowana jest głównie w obszarze mezoregionu Równina Olsztyńska. Południowa część znajduje się w obszarze mezoregionu Garb Lubawski oraz w niewielkim zasięgu Równiny Mazurskiej

Tabela 1. Położenie Gminy Olsztynek według regionalizacji fizjograficznej Polski

Gmina Olsztynek			
Megaregion	Niż Wschodnioeuropejski		Pozaalpejska Europa Środkowa
Prowincja	Niż Wschodniobałtycko-Białoruski		Niż środkowoeuropejski
Podprowincja	Pojezierza Wschodniobałtyckie		Pojezierza Południowobałtyckie
Makroregion	Pojezierze Mazurskie		Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie
Mezoregion	Równina Olsztyńska	Równina Mazurska	Garb Lubawski

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2022 roku liczba ludności ogółem wynosiła 13 197 osób, co stanowiło o 611 mieszkańców mniej niż w roku 2018. W każdym analizowanym roku, na obszarze gminy zamieszkiwało więcej kobiet niż mężczyzn. Zarówno w przypadku jednej, jak i drugiej płci ich liczba z roku na rok się zmniejszała. W przypadku kobiet, w roku 2022 było to o 4,63% mniej niż w 2018 roku, natomiast w przypadku mężczyzn w tym samym przedziale czasowym, wartość ta zmniejszyła się o 5,30%.

Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	13 808	13 701	13 338	13 239	13 197
Kobiety		7 012	6 954	6 804	6 777	6 743
Mężczyźni		6 796	6 747	6 534	6 462	6 454

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W kontekście użytkowania terenu dominację stanowią lasy, które zajmują 52% powierzchni Gminy. Natomiast użytki rolne stanowią 36% powierzchni gminy. Pozostała część to grunty pod wodami oraz tereny zabudowane i zurbanizowane³.

3.1.2 Infrastruktura techniczna

Przez gminę Olsztynek przebiegają publiczne drogi krajowe (około 92 km), wojewódzkie (około 3 km), powiatowe (około 92 km) i gminne (około 110 km, w tym około 40 km o nawierzchni ulepszonej)⁴. Poniżej przedstawiono najistotniejsze z punktu widzenia połączeń komunikacyjnych drogi na terenie gminy:

- droga krajowa S51 relacji Olsztynek – Bezledy (przejście graniczne, droga ekspresowa),
- droga krajowa 58 relacji Olsztynek – Biała Piska,
- droga krajowa S7 relacji Gdańsk – Rabka Zdrój (droga ekspresowa),
- droga wojewódzka nr 537 relacji Lubawa – Pawłowo.

Na obszarze gminy Olsztynek znajduje się 139 odcinków dróg gminnych publicznych oraz 229 odcinków gminnych niepublicznych⁵. Drogi gminne stanowią połączenia wewnętrzne pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w gminie.

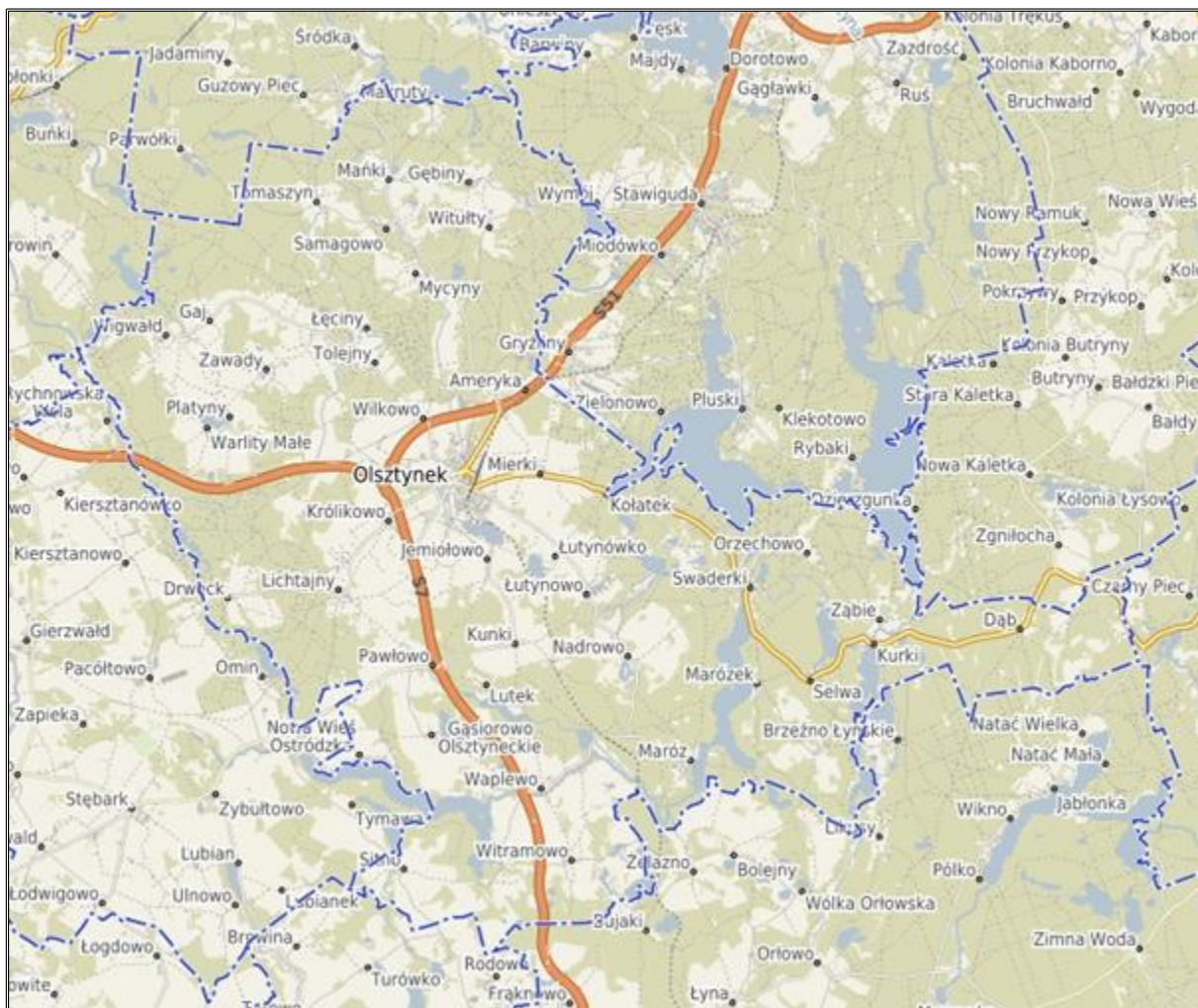
Ponadto przez teren ten przebiega linia kolejowa nr 216, która łączy stację Działdowo ze stacją Olsztyn Główny.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek

⁴Raport o stanie Gminy Olsztynek za 2022 rok

⁵Zestawienia dróg udostępnione przez Urząd Miejski w Olsztynku

Rysunek 2. Sieć dróg na terenie gminy Olsztynek

Źródło: <https://olsztynek.e-mapa.net/>

Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, gaz ziemny i energię elektryczną

Ciepłownictwo to element energetyki, który jest odpowiedzialny za wytwarzanie, przesyłanie energii cieplnej do ogrzewania pomieszczeń oraz podgrzewania wody użytkowej. Na obszarze gminy Olsztynek zlokalizowane są lokalne systemy ciepłownicze. Usytuowane zostały na terenie zakładów produkcyjnych i szkół: Nutripol Sp. z o.o., Tymbark MWS Sp. z o.o. Sp. k., Szkoła Podstawowa nr 2 im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Olsztynku, Zespół Szkół im. Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza w Olsztynku.⁶ Mieszkańcy w celach grzewczych wykorzystują indywidualne źródła ciepła.

Na terenie gminy znajduje się sieć gazowa niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia. W kwestii ciśnienia wysokiego i średniego, możemy wyróżnić takie obiekty jak:

- gazociąg wysokiego ciśnienia DN200 PN 6,3 MPa relacji Nidzica- Olsztynek,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN200PN 6,3 MPa relacji Olsztynek- Olsztyn,

⁶ Raport o stanie Gminy Olsztynek za 2022 roku

- gazociąg wysokiego ciśnienia DN150 PN 6,3 MPa relacji Nidzica- Olsztynek- Olsztyn,
- gazociąg wysokiego ciśnienia DN125 PN 6,5 MPa relacji Olsztynek- Szyldak,
- gazociąg średniego ciśnienia ze stacji w Olsztynku do miejscowości Sudwa,
- stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa wysokiego ciśnienia przy ul. Zajęcej w Olsztynku,
- stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa wysokiego ciśnienia w Ameryce,
- stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa wysokiego ciśnienia w Mierkach,
- stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa wysokiego ciśnienia w Waplewie,
- stacja gazowa redukcyjna średniego ciśnienia w Mierkach,
- stacja gazowa redukcyjna średniego ciśnienia przy ul. Mrongowiusza w Olsztynku,
- stacja gazowa redukcyjno- pomiarowa wysokiego ciśnienia w Ameryce w pobliżu szpitala wojewódzkiego.

Jeżeli chodzi o dostępność gazu to wiąże się to z możliwością ekologicznego rozwiązania w kontekście ogrzewania i z tego względu gazyfikacja jak największej części gminy jest pożądana⁷.

Według Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2021⁸ na obszarze gminy funkcjonowała sieć gazowa o łącznej długości 124 974 m. W roku 2018 długość sieci wynosiła 118 868 m, w związku z czym, w analizowanym okresie jej długość wzrosła, co świadczy o rozwoju sieci gazowniczej. Miejscowości podłączone do sieci gazowej na terenie gminy to: Olsztynek, Ameryka, Jemiołowo, Kołatek, Królikowo, Łutynówko, Maróz, Mierki, Sudwa, Waplewo⁹.

Przez gminę przebiega linia elektroenergetyczna 220 kV Olsztyn-Włocławek Azoty. Linie wysokiego napięcia występujące na obszarze gminy Olsztynek to linia 110kV Olsztynek-Nidzica oraz linia 110kV Mątki-Olsztynek. Stacją obsługującą na terenie jednostki terytorialnej jest stacja 110/15 kV GPZ Olsztynek. W kontekście linii 230 kV, jak i 110 kV planowane są rozbudowy. Obszar mieszkaniowy Gminy jest zasilany sieciami linii średniego i niskiego napięcia¹⁰.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

Zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2 września 2015 roku sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska, Rozdział 4, str. 6: „Należy dokonać oceny stanu środowiska na terenie danej JST z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

⁸ Dane z roku 2022 nie zostały jeszcze udostępnione.

⁹ <https://www.psgaz.pl/mapasystemu/>

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami”.

W związku z powyższym przeprowadzono analizę stanu środowiska naturalnego na obszarze Gminy Olsztynek z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji określonych w wyżej wymienionych wytycznych, które scharakteryzowano w kolejnych podrozdziałach.

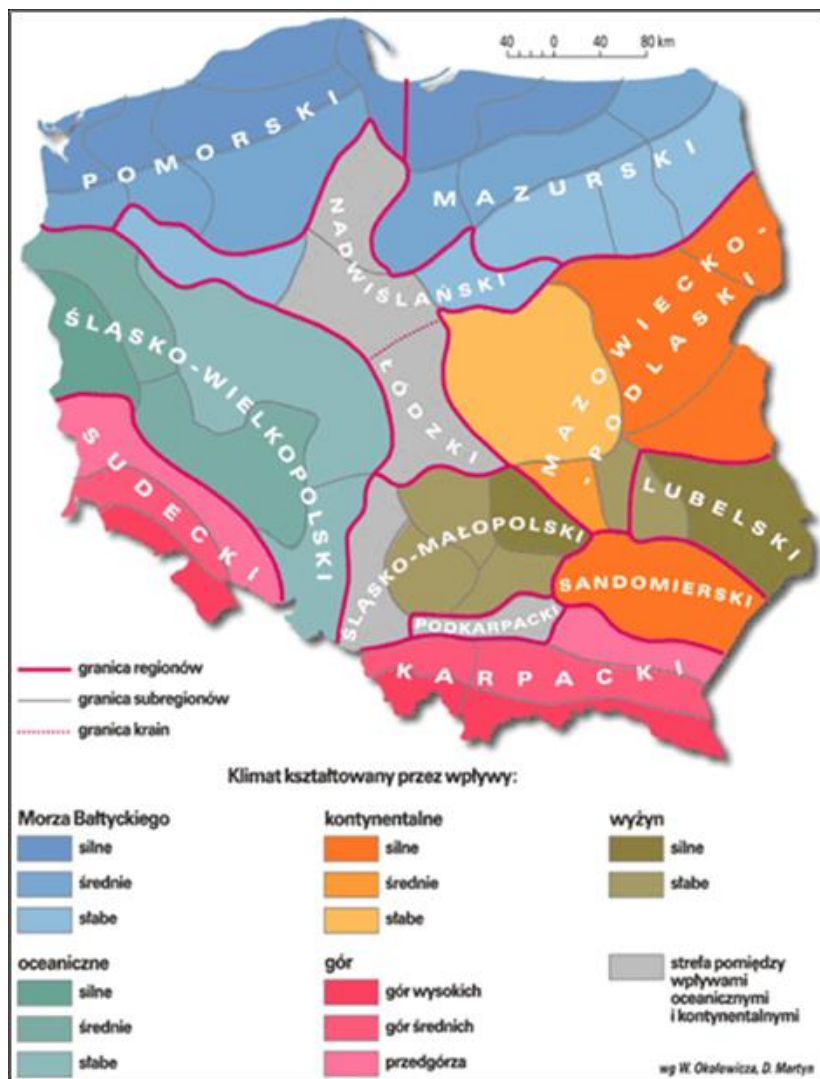
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D.Martyn, Gmina Olsztynek zlokalizowana jest w mazurskim regionie klimatycznym. Charakteryzuje go duże zróżnicowanie temperatur między porą zimową a letnią. Na obszar ten znaczący wpływ klimatyczny ma Morze Bałtyckie. Opady atmosferyczne są niższe niż w regionie pomorskim. Dominują wiatry z kierunków zachodnich, lecz występuje stosunkowo wiele dni bezwietrznych. Dni z przymrozkiem jest średnio 138. Średnia temperatura w lipcu wynosi 16,9°C, zaś w styczniu jest to -4,6°C¹¹.

¹¹<https://olsztynek.pl/miasto-i-gmina-olsztynek/przyroda/>

Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Źródła emisji zanieczyszczeń

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Na terenie gminy znajdują się duże zakłady przemysłowe – jednym z nich jest Tymbark GMW Sp. z o. o. W związku z powyższym, Gmina Olsztynek narażona jest na zanieczyszczenia wywołane emisją punktową.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Zdecydowanie niekorzystnie wpływają drogi krajowe i wojewódzkie, które są narażone na większy ruch, przez co emisja spalin do powietrza jest większa niż przy wykorzystywaniu dróg powiatowych lub gminnych.

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora bytowego są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Ogrzewanie domów węglem przez mieszkańców Gminy Olsztynek przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej 40 metrów wysokości.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego i gleby na terenie gminy Olsztynek jest ciepłownictwo (głównie emisja niska uzależniona od rodzaju stosowanych paliw do celów grzewczych i niskosprawnych urządzeń grzewczych) oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, w mniejszym stopniu przemysłowe.

Odnawialne źródła energii

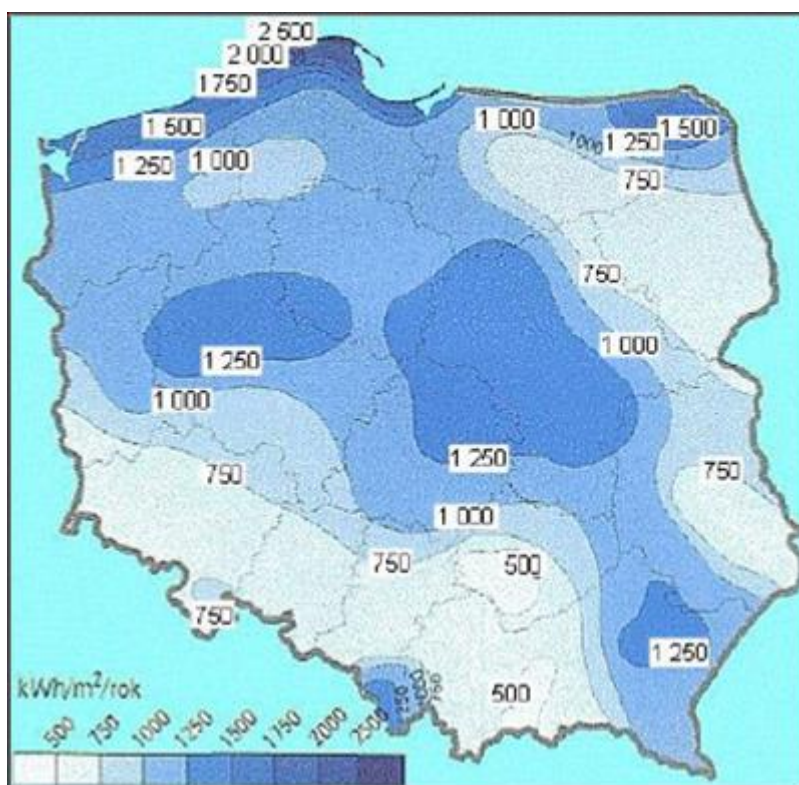
Możliwość wprowadzanie większej ilości odnawialnych źródeł energii (OZE) daje szansę na wykorzystanie potencjału energetycznego gminy. Inwestycje dotyczące montażu urządzeń produkujących energię wiążą się z dość dużymi nakładami, lecz w fazie eksploatacji zostają

one zwrócone z nadwyżką. Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą:

- biomasa,
- energia wiatru,
- energia słoneczna,
- energia wody,
- energia geotermalna.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Olsztynek znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 1 000-1 250 kWh/m²/rok. Aktualnie na terenie gminy Olsztynek nie funkcjonują żadne instalacje wykorzystujące energię wiatru.

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody powoduje zwiększenie ilości energii

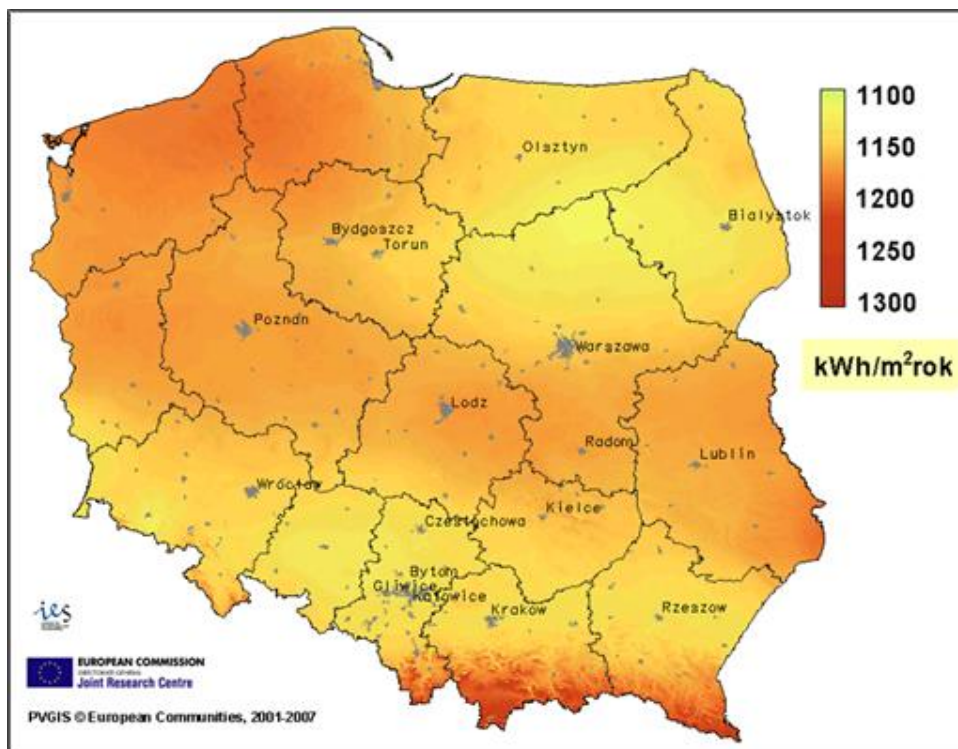
elektrycznej możliwej do wytworzenia. Na potencjał energetyczny rzek wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki takie jak spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Aktualnie na obszarze gminy Olsztynek funkcjonują małe elektrownie wodne: MEW Samogowo, MEW Waplewo, MEW Kurki. Fakt ten świadczy o tym, iż na obszarze gminy możliwa jest produkcja energii przy użyciu wody¹².

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Poniższy rysunek przedstawia mapę nasłonecznienia Polski. Średnie nasłonecznienie w Polsce to ok. 1000 kWh/m² rocznie. Natomiast w województwie warmińsko- mazurskim około 1100- 1150 kWh/m² rocznie. Gmina Olsztynek położona jest w strefie 1150 kWh/m², co daje jej dość duży potencjał do rozwoju energetyki solarnej. Mieszkańcy korzystają z produkcji energii wytwarzanej przez instalacje fotowoltaiczne zlokalizowane na obszarze gminy¹³.

Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski

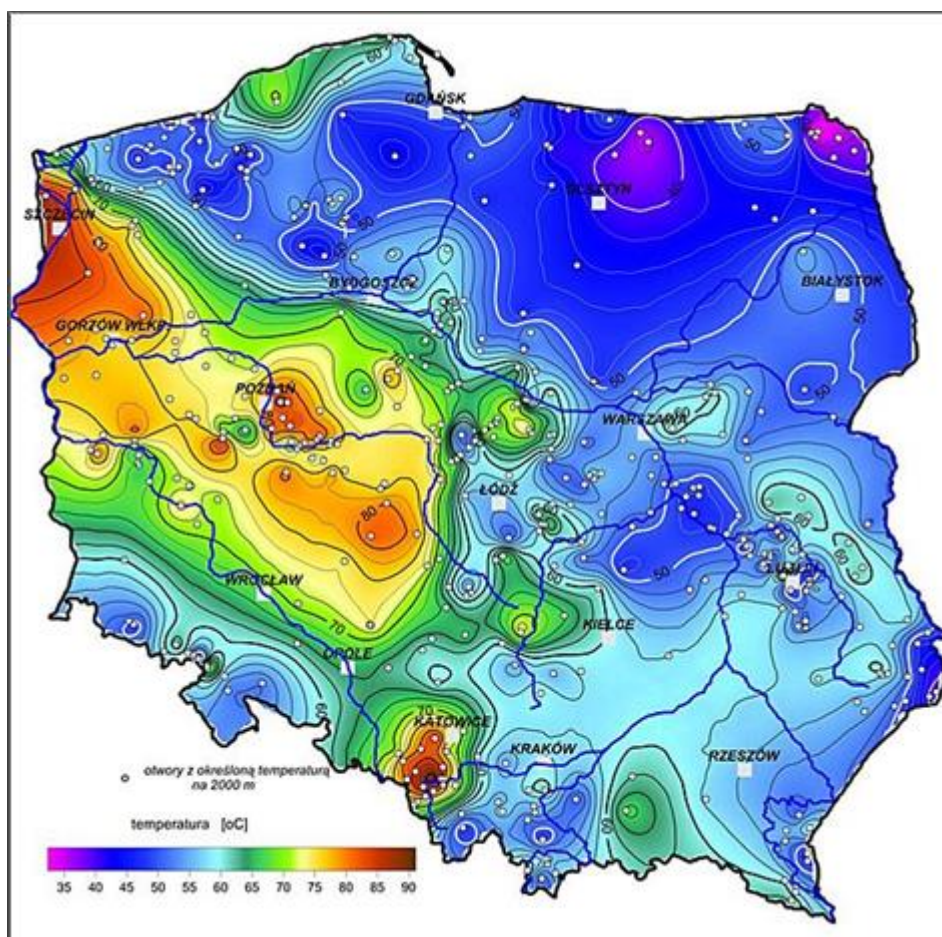
Źródło: <https://www.planergia.pl/>

¹² <http://www.pnec.org.pl/>

¹³ <https://farmy.pl/>

Na rysunku poniżej zaprezentowana została mapa Polski z uwzględnieniem temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Z powyższej mapy wynika, iż gmina Olsztynek znajduje się w miejscu, gdzie temperatura na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi 40-45°C. Taka lokalizacja stanowi mało korzystne źródło pozyskiwania energii. Dlatego też zaleca się korzystanie z innego rodzaju rozwiązań dotyczących wytwarzania energii przy wykorzystaniu metod odnawialnych źródeł energii.

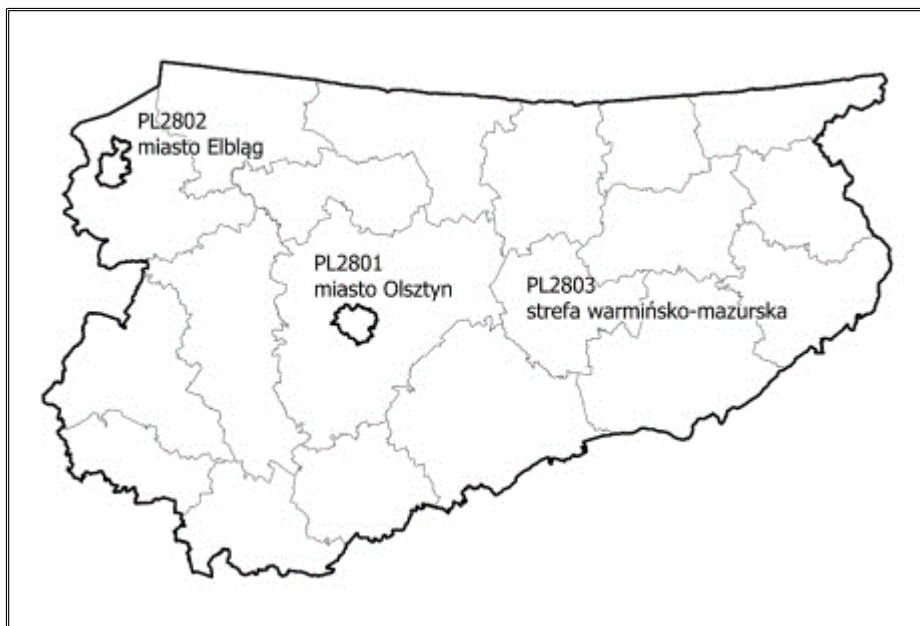
Na terenie gminy występują pompy ciepła wykorzystywane w celach grzewczych¹⁴.

Stan powietrza

Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje co roku oceny poziomów substancji w powietrzu. Na podstawie tej oceny sporządzane jest opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Warmińsko-Mazurskim”.

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Gmina Olsztynek zlokalizowana jest w strefie warmińsko- mazurskiej.

Rysunek 7. Podział województwa warmińsko- mazurskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko- mazurskim za rok 2022

Stan jakości powietrza w województwie warmińsko- mazurskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń, prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref¹⁵:

¹⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026

¹⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2022

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i roślin dla strefy warmińsko-mazurskiej za 2022 rok.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
warmińsko-mazurska	PL2803	A	A	C	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2022

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
warmińsko-mazurska	PL2803	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2022

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 rok w strefie warmińsko-mazurskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi:

- benzo(a)pirenu,
- pyłu zawieszonego PM₁₀.

Dla pozostałych zanieczyszczeń dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, PM_{2,5}, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, O₃ - standardy imisyjne na terenie strefy warmińsko- mazurskiej zostały dotrzymane. Zgodnie z wyżej wymienionym dokumentem, bezpośrednio dla gminy Olsztynek nie wystąpiło przekroczenie żadnego ze wskaźników.

Wartości tła zanieczyszczeń za rok 2022 dla gminy Olsztynek są następujące:

1. Dwutlenek azotu - nr CAS 10102-44-0:

Sa = 6,0- 9,0 µg/m³

2. Dwutlenek siarki - nr CAS 7446-09-5:

Sa = 4,0 µg/m³

3. Pył zawieszony PM₁₀:

Sa = 14,0- 19,0 µg/m³

4. Pył zawieszony PM_{2,5}:

Sa = 8,0 – 13,0 µg/m³

5. Benzen - nr CAS 71-43-2:

Sa = 0,7- 1,4 µg/m³

6. Ołów - nr CAS 7439-92-1:

Sa = 0,003 µg/m³

7. Tlenek węgla - nr CAS 630-08-0:

Sa = 160- 320 µg/m³

Wdychanie pyłów PM₁₀ może powodować kaszel, trudności z oddychaniem. Ponadto przyczynia się do zwiększania zagrożenia infekcjami układu oddechowego oraz występowania zaostrzeń objawów chorób alergicznych np. astmy, kataru siennego i zapalenia spojówek. Osoby cierpiące na choroby serca i płuc, osoby starsze i dzieci uważa się za bardziej podatne na szkodliwe działanie pyłu zawieszonego.¹⁶ Dodatkowo pyły PM₁₀ osadzają się na liściach i powierzchni roślin, co ogranicza ich wzrost i plony.

Benzo(a)piren to organiczny związek chemiczny będący przedstawicielem Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością

¹⁶ <http://smog.imgw.pl/>

kumulacji w organizmie. Podobnie jak inne WWA, jest związkiem silnie rakotwórczym. Posiada również właściwości mutagenne. Do innych działań niepożądanych zalicza się podrażnienie oczu, nosa, gardła i oskrzeli.¹⁷

Gmina Olsztynek prowadzi nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Programu "Ciepłe Mieszkanie" dla mieszkańców, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Umowy z beneficjentami końcowymi będą zawierane do 31.11.2024 roku lub do wyczerpania alokacji¹⁸.

W ramach projektu wymagany jest demontaż wszystkich nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego.

Program wspiera zastosowanie:

- kotła gazowego kondensacyjnego,
- kotła na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
- ogrzewania elektrycznego,
- pompy ciepła powietrze/woda lub pompy ciepła powietrze/powietrze
- podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego źródła ciepła.

Gmina Olsztynek przystąpiła również do programu „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych¹⁹. Mieszkańcy będą mogli wykorzystać fundusze z dofinansowania na:

- wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy,
- przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku tj. zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych,
- instalację c.o. i c.w.u.,
- mikroinstalację fotowoltaiczną,
- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła.

¹⁷ <https://polskialarmsmogowy.pl/>

¹⁸ <https://olsztynek.pl/strefa-mieszkanca/>

¹⁹ <https://olsztynek.pl/strefa-mieszkanca/>

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring powietrza na terenie strefy warmińsko- mazurskiej, — korzystne warunki klimatyczne do rozwoju OZE, — dostęp do sieci gazowej, — realizacja programów „Ciepłe Mieszkanie” oraz „Czyste Powietrze”, — brak przekroczeń standardów imisyjnych na terenie gminy.	— niskie wykorzystanie OZE, — dobrze rozwinięta sieć dróg z drogami krajowymi i wojewódzkimi z natężeniem aut emitujących dużą ilość spalin do powietrza, — występowanie zakładów przemysłowych będących źródłami zanieczyszczeń emisji punktowej.
Szanse	Zagrożenia
— moda na ekologiczny tryb życia, — wspieranie gospodarki niskoemisyjnej — dofinansowania w celu polepszenia jakości powietrza, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii.	— wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych, — napływ zanieczyszczeń powietrza spoza gminy, — niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

W przypadku hałasu przemysłowo - instalacyjnego mamy do czynienia z szeroką gamą obiektów oraz rodzajów działalności (przedsięwzięć), od których emisja akustyczna jest postrzegana, jako zjawisko uciążliwe dla mieszkańca. Można przytoczyć szereg specyficznych przypadków prowadzenia hałaśliwej działalności będącej przedmiotem kontroli.

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Zgodnie z danymi GUS, w roku 2018 było zarejestrowanych 1 114 podmiotów gospodarki narodowej, zaś w roku 2022 było ich 1 243. Liczba ta wzrosła o 10,38%. Najwięcej podmiotów

w latach 2018-2022 funkcjonowało w sektorach F (budownictwo) i G (handel, naprawa samochodów i motocykli).

W 2020 i 2022 roku GIOŚ prowadził badania natężenia hałasu zakładu produkcyjnego, jakim jest Tymbark MWS Sp. z o. o. Sp. k. W 2020 roku wyniki tego pomiaru nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych ani dla dnia, ani dla nocy. Natomiast w 2022 roku zgodnie z informacjami z Urzędu Miejskiego w Olsztynku w 2022 roku badania hałasu wykazały przekroczenie poziomu hałasu w nocy, w związku z czym Zakład został obciążony karą za przekroczenie norm.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających.

Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej lub budowę ekranów akustycznych.

Hałas emitowany jest również z linii kolejowej nr 216 przebiegającej przez teren gminy, jednak ma on marginalne znaczenie i nie stanowi problemu ekologicznego.

Największe natężenie ruchu odbywa się na drogach krajowych i wojewódzkiej, które przebiegają przez gminę:

- droga krajowa S51 relacji Olsztynek – Bezledy,
- droga krajowa 58 relacji Olsztynek – Szczuczyn,
- droga krajowa S7 relacji Gdańsk – Rabka Zdrój,
- droga wojewódzka nr 537 relacji Lubawa – Pawłowo.

Badania ruchu na drogach wojewódzkich i krajowych

Na przełomie lat 2020/21 Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad dokonała badania Generalnego Pomiaru Ruchu. Średni dobowy ruch (SDRR) na drogach wojewódzkich wyniósł 4231 pojazdów na dobę, zaś na drogach krajowych 13 574 pojazdów na dobę. Na obszarze gminy na drogach krajowych znajdowało się łącznie 6 punktów dokonujących pomiaru, natomiast na drodze wojewódzkiej był to jeden punkt. Na wszystkich odcinkach dróg krajowych odnotowano większy ruch pojazdów silnikowych niż wynosi średnia. Wartości te wahały się od 15 053 do 19 885 pojazdów silnikowych na dobę. Na drodze wojewódzkiej przecinającej

obszar gminy nie odnotowano przekroczeń średniej wartości, mianowicie w punkcie pomiarowym na terenie gminy odnotowano ruch 2 004 pojazdów silnikowych na dobę.

GIOŚ w roku 2022 prowadził badania odnośnie ruchu na drogach krajowych i dla ich wyników sporządzono „Strategiczne mapy hałasu o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie warmińsko-mazurskim o łącznej długości 408,752 km”. Analizując zestawione mapy, można zauważyć, iż doszło do przekroczeń zagrożeń hałasem na odcinku drogi krajowej S7j (11+960 – 22+352). Podczas dokonywanych badań, dla poziomu LDWN, wartość przekroczenia emisji została przekroczona o 10dB. Dla poziomu LN, wartość przekroczenia była tożsama.

Drogi dla rowerów

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy znajdują się drogi dla rowerów. W roku 2021 ich długość wynosiła 2,4 km.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— mała liczba obiektów charakteryzująca się nadmiernym hałasem, — kontrola hałasu na terenie gminy ze strony GIOŚ.	— ruchliwe drogi na terenie gminy, — słabo rozbudowana sieć dróg dla rowerów.
Szanse	Zagrożenia
— nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków), — prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko, — akcje informacyjno-promocyjnej zachęcające do wykorzystywania alternatywnych środków transportu.	— zwiększenie natężenia ruchu na drogach, — wysokie koszty rozbudowy transportu nie zagrażającemu środowisku naturalnemu, — pogarszający się stan techniczny pojazdów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,

- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe.

Przebieg procesów życiowych uzależniony jest od częstotliwości drgań pola elektromagnetycznego oraz jego natężenia/gęstości mocy. Potwierdzonym rezultatem promieniowania elektromagnetycznego jest tzw. efekt termiczny, czyli nagrzewanie się skóry i warstw powierzchniowych ciała. Organizm ludzki kontroluje temperaturę ciała i reaguje na jej podniesienie, np. zwiększając przepływ krwi, co powoduje szybsze usuwanie ciepła.²⁰

Obecnie obowiązujące dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r., wynoszą:

- dla częstotliwości 50 Hz na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową: składowa elektryczna 1000 V/m (1 kV/m) lub składowa magnetyczna 60 A/m,
- dla częstotliwości 50 Hz w miejscach dostępnych dla ludności: składowa elektryczna 10000 V/m (10 kV/m) lub składowa magnetyczna 60 A/m,
- dla częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz w miejscach dostępnych dla ludności: składowa elektryczna od 28 V/m do 61 V/m, składowa magnetyczna od 0,073 A/m do 0,16 A/m lub gęstość mocy od 2 W/m² do 10 W/m².

GIOŚ w roku 2022 dokonał monitoringu pól elektromagnetycznych. Jeden z punktów pomiarowych został zlokalizowany w mieście Olsztynek, przy ul. Klikowicza 4. Wartość wskaźnikowa poziomu emisji pól elektromagnetycznych z tego punktu pomiarowego wynosiła

²⁰ <https://www.gov.pl>

0,17 V/m, co świadczy o tym, że nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dostępnym dla ludzi.²¹

W lipcu 2021 roku uruchomiony został ogólnodostępny bezpłatny system SI2PEM, dzięki któremu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscach na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzone badania w zakresie pomiarów pól elektromagnetycznych; — mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych, — brak przekroczenia poziomu PEM na terenie gminy.	— występowanie na terenie gminy napowietrznych linii energetycznych wysokiego napięcia w pobliżu zabudowy.
Szanse	Zagrożenia
— prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko, — planowanie systematycznych badań w zakresie pól elektromagnetycznych, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— wzrastające zapotrzebowanie na media, — niska świadomość społeczna dotycząca pól elektromagnetycznych — otoczenie prawne coraz bardziej liberalizujące budowę linii elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Teren gminy Olsztynek należy do obszaru dorzecza Pasłęki, którego powierzchnia zajmuje 2294,5 km². Rzeka ma swoje źródła w okolicach Olsztyńka, natomiast uchodzi do Zalewu Wiślanego.

Gmina Olsztynek zlokalizowana jest na obrębie zlewni pojeziornych. Na tym obszarze znajdują się 44 jeziora, z czego największym z nich jest jezioro Maróz o powierzchni 332,5 ha. Ponadto na terenie gminy znajduje się 7 rzek²²:

- Rzeka Jemiołówka - jest to lewobrzeżny dopływ Pasłęki. Swój początek ma w miejscowości Jemiołowo, natomiast koniec w Guzowym Młynie. Długość całego biegu Jemiołówki wynosi około 16 km.

²¹ Dane od Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

- Rzeką Łyna - jest to lewobrzeżny dopływ Pregocy. Łyna posiada liczne dopływy i stanowi najdłuższą rzekę Warmii i Mazur. Swoją początek ma w miejscowości Łyna. Całkowita długość Łyny wynosi 263,7 km.
- Rzeką Pasłęka- jest to jeden z najważniejszych dopływów Zalewu Wiślanego. Swoją bieg zaczyna na Wzgórzu Dylewskim. Długość rzeki to 169 km.
- Rzeką Omulew - jest to prawobrzeżny dopływ Narwi. Swoje źródło ta rzeka ma poniżej jeziora Koniuszyn, w Puszczy Napiwodzko- Ramuckiej. Długość całkowita cieków to około 130 km.
- Rzeką Drwęca - jest to prawobrzeżny dopływ Wisły. Swoje źródło ma na zachodnim pograniczu Olsztynek, na Wzgórzu Dylewskim, natomiast ujście w Wiśle koło Torunia. Długość rzeki wynosi 207,2 km.
- Rzeką Marózka - jest to lewobrzeżny dopływ Łyny, który uchodzi do rzeki Pregocy. Rzeką ta jest jednym z najważniejszych cieków na terenie gminy, ponieważ poza górnym biegiem w całości znajduje się na jej terenie. Łączna długość rzeki to 43 km.
- Rzeką Młynówka - jest to prawostronny dopływ Osy swoją początek bierze w okolicach wioski Królikowo, a dalej ma bieg końcowy i uchodzi do rzeki Jemiołówki. Długość rzeki Młynówki to 9,12 km.

Oprócz jezior i rzek na obszarze gminy znajdują się też kanały i potoki. Najważniejszymi z nich są:

- Kanał Świerkocin - ciek, który wypływa z Jeziora Staw do Jeziora Pluszne Małe,
- Kanał Swaderki - ciek wypływający z Jeziora Popłusz do Jeziora Pluszne Wielkie,
- Potok Witramówka.

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021, Gmina Olsztynek znajdowała się na terenie 10 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- LW20087 – Gugowo,
- LW30371 – Kiernoz Wielki,
- LW30375 – Mielno,
- LW30378 – Gąsiorowskie,
- LW30384 – Maróz,
- LW30393 – Święte,
- RW2000172819 – Drwęca do jez. Drwęckiego z jez. Ostrowin,
- RW20001856139 – Pasłęka do wypływu z jeziora Sarąg,
- RW2000252654169 – Omulew od źródeł do Czarnej Rzeki,
- RW70002558435 – Łyna do Dopływu z jeziora Jełguń (Jełguńskie).

Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na terenie gminy (zgodnie z wykazem z dnia 17 lutego 2023 w ramach rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły)²³:

- RW2000202851- Drwęca od Szeleźnicy do Podbórskiej Strugi bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego,
- LW30384- Maróz,
- LW30371- Kiernoz Wielki,
- LW30370- Kiernoz Mały,
- RW700018584371- Łyna do Dopływu z jez. Kielarskiego,
- LW30375- Mielno,
- LW30377- Tymowskie,
- RW200016265415- Omulew do Szuci,
- LW30332- Sarąg,
- RW20000956139- Pasłęka do jez. Sarąg.

Tabela 8. Wyniki badań JCWP prowadzonych na obszarze gminy

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
RW2000202851	Drwęca od Szeleźnicy do Podbórskiej Strugi bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego	RI_poj	NAT	niezagrożona
LW30384	Maróz	WSd_a	NAT	zagrożona
LW30371	Kiernoz Wielki	WSd_a	NAT	niezagrożona
LW30370	Kiernoz Mały	WSd_b	NAT	niezagrożona
RW700018584371	Łyna do Dopływu z jez. Kielarskiego	R_poj	NAT	zagrożona

²³ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
LW30375	Mielno	WSd_a	NAT	niezagrożona
LW30377	Tymowskie	WSd_a	NAT	niezagrożona
RW200016265415	Omulew do Szuci	Rz_org	NAT	zagrożona
LW30332	Sarąg	WSd_a	NAT	niezagrożona
RW20000956139	Pasłęka do jez. Sarąg	PN	NAT	zagrożona

Legenda:

RI_poj – Rzeką w systemie rzeczno-jeziornym Pojezierzy łososiowa

WSd_a – Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane

WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne

R_poj – Rzeką w systemie rzeczno-jeziornym Pojezierzy

Rz_org – Rzeką w dolinie o dużym udziale torfowisk

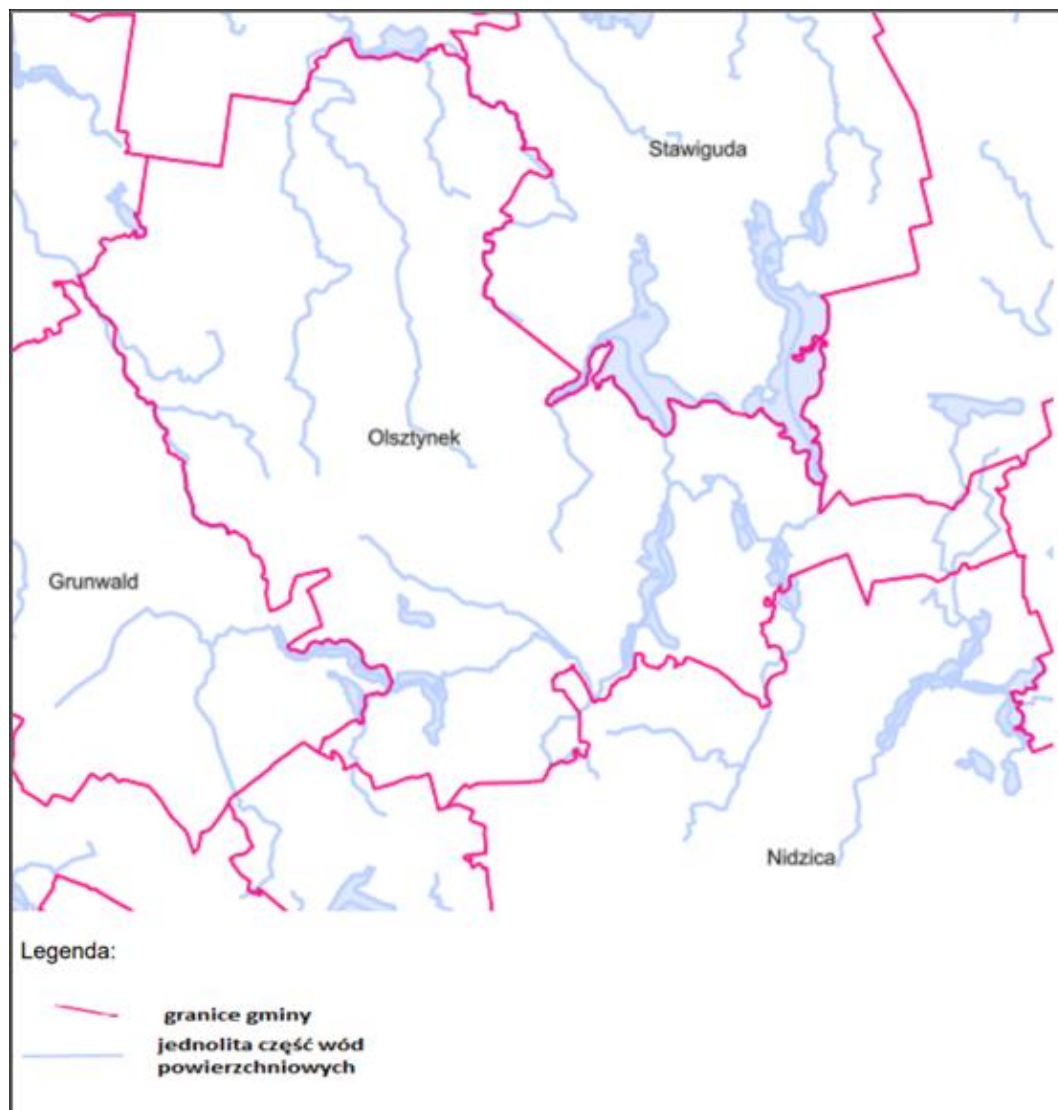
PN – Potok lub strumień nizinny

NAT - Naturalny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl>

Na mapie poniżej zostały zaznaczone Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na obszarze gminy Olsztynek.

Rysunek 8. JCWP na terenie gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmmap=gp0

GIOŚ w latach 2018-2020 prowadził monitoring wód powierzchniowych. Badania te objęła 3 JCWP. Ogólny stan wszystkich JCWP występujących na terenie gminy został określony jako zły. W poniżej tabeli zestawione zostały klasyfikacja i ocena wyników badań prowadzonych na obszarze gminy.

Tabela 9. Klasyfikacja i ocena jcwp na terenie gminy Olsztynek w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)

Nazwa ocenianej JCWP		Pasłęka od wypływu do jeziora Sarąg	Maróz	Mielno
Kod JCWP		PLRW200017265749	PLRW20001726576	PLRW200017265772
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	3 (2020)	3 (2018)	1 (2020)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	1 (2020)	1 (2018)	1 (2020)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2020)	>2 (2018)	bd
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2020)	2 (2018)	bd
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		Umiarkowany stan ekologiczny (2020)	Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	Umiarkowany stan ekologiczny (2020)
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2018)	bd
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2020)	Zły stan wód (2018)	Zły stan wód (2020)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Na terenie gminy Olsztynek obowiązują zakazy zawarte w uchwale nr XXII/246/2021 Rady Powiatu w Olsztynie w sprawie wprowadzenia zakazu używania jednostek pływających z silnikami spalinowymi na niektórych akwenach wodnych powiatu olsztyńskiego. Zakazuje się wykorzystywania wyżej wymienionych jednostek na terenie gminy Olsztynek, na takich jeziorach, jak: Jezioro Brzeźno, Jezioro Kiernoz Wielki, Jezioro Klimut, Jezioro Maróz, Jezioro Mielno, Jezioro Święte, Jezioro Gąsiorowskie, Jezioro Płatyńskie (Platyny).

Jednolite Części Wód Podziemnych znajdujące się na terenie gminy (według podziału na 174 jednostki, który obowiązuje na lata 2022-2027)²⁴: GW200019, GW200039, GW700020, GW200050.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring jakości wód podziemnych. Na obszarze gminy Olsztynek ostatnie badania były prowadzone w roku 2019. Stan chemiczny oraz ilościowy JCWPd na tym terenie został określony jako dobry.

W granicach gminy Olsztynek położony jest Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 212 Olsztynek. Jest to LZWP nieudokumentowany. Obejmuje on centralną część Gminy, a dokładnie miasto Olsztynek wraz z otaczającym go obszarem. Południowy fragment terenu gminy jest zlokalizowany również na obszarze dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 214 Zbiornik Działdowo oraz niewielki fragment GZWP nr 215 Subniecka Warszawska. Rozmieszczenie tych trzech Zbiorników Wód Podziemnych oraz ich położenie względem granic Gminy zostało przedstawione na mapie poniżej.

²⁴ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Rysunek 9. Położenie GZWP i LZWP na terenie gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geolog.pgi.gov.pl/>

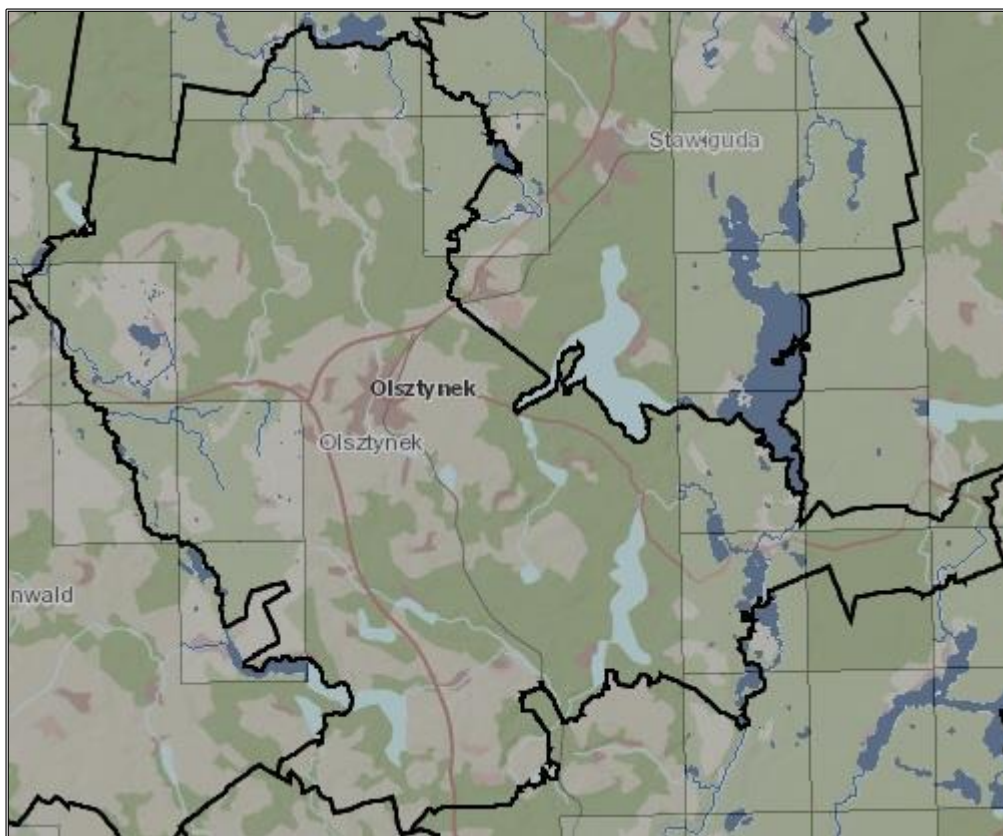
Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z definicją z ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo Wodne przez pojęcie powódź rozumie się „czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”.

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Rysunek 10. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

Z mapy zamieszczonej powyżej wynika, iż gmina Olsztynek znajduje się w obszarze zagrożenia powodziowego. Arkusze map zagrożenia powodziowego zaznaczone na mapie Gminy świadczą o możliwości wystąpienia powodzi, gdyż dla tych fragmentów terenu zostały sporządzone występuje takie zagrożenie. W przypadku gminy Olsztynek takie zagrożenie zostało wyodrębnione w okolicach miejsc występowania rzek i jezior, ponieważ właśnie te tereny są najbardziej narażone na wezbranie i wylanie wód. Obszarami najbardziej narażonymi na działania powodziowe są lasy, ponieważ z powodu braku zabudowy nie ma bariery ochronnej przed zalaniem.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy przemysłowanie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Olsztynek należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych,
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych,

- stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzania ścieków, które nie spełniają norm ekologicznych,
- wylewanie ścieków na pola uprawne.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach wiejskich są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofity i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również wpływ sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych

przed powodzią. W sytuacji, kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

Susza

W ramach planu przeciwdziałania skutkom suszy wyznaczono w czterostopniowym podziale zagrożenia suszą cztery klasy obszarów²⁵:

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym,
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym,
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym,
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Gmina Olsztynek według:

- mapy klas zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, położona jest na terenie klasy I, czyli obszarze słabo zagrożonym,
- mapy klas zagrożenia suszą hydrologiczną, znajduje się na terenie klasy II, świadczy to o umiarkowanym zagrożeniu suszą,
- mapy klas zagrożenia suszą hydrogeologiczną, znajduje się na terenie klasy I czyli występuje tam słabe zagrożenie suszą hydrologiczną.

Opierając się o mapę łącznego zagrożenia suszą (suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) Gmina Olsztynek znajduje się na terenie słabego zagrożenia suszą.

²⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitorowanie wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiskowego prowadzonego przez GIOŚ, — niskie zagrożenie suszą, — dobry stan wód podziemnych, — GZWPd oraz LZWPd zlokalizowane w granicach gminy Olsztynek	— zły stan wód powierzchniowych,
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji.	— zagrożenie powodzią wpływające na wody podziemne, — działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — nieszczelne zbiorniki bezodpływowe.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Infrastruktura wodociągowa

Na terenie gminy Olsztynek znajduje się 7 Stacji Uzdatniania Wody²⁶:

- SUW w Olsztynku (trzy studnie o głębokościach wahających się od 103,0 m do 111,0 m),
- SUW Waplewo (dwie studnie o głębokościach 77,0 m),
- SUW Wigwałd (dwie studnie o głębokościach 60,0 m),
- SUW Pawłowo (dwie studnie o głębokościach 83,0 m i 82,5 m),
- SUW Witramowo (dwie studnie o głębokościach 72,0 m i 79,0 m),
- SUW Ameryka (dwie studnie o głębokościach 45,0 m i 38,0 m),
- SUW Swaderki (dwie studnie o głębokościach 45,0 m).

Dodatkowo na obszarze gminy funkcjonują 3 ujęcia wody:

- Ujęcie wody Mierki (dwie studnie o głębokościach 56,9 m i 56,7 m),
- Ujęcie wody Lipowo Kurkowskie (dwie studnie o głębokościach 58,0 m i 64,0 m),
- Ujęcie wody Kunki (dwie studnie o głębokościach 82,0 m i 78,0 m).

Na terenie gminy Olsztynek w roku 2022, liczba przyłączy osiągnęła wartość 2 093 szt., czyli o 124 szt. więcej niż w 2018 r. W ostatnim analizowanym roku odnotowano 121 awarie sieci. Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w procencie ogółu budynku zmalała

²⁶ Raport o stanie Gminy za 2022 rok

wynosiła 98,4% budynków w 2021 roku²⁷. Zwiększyło się zużycie wody na jednego mieszkańca w gospodarstwie domowym, zarówno na wsi, jak i w mieście. Sytuacja na terenie gminy w zakresie infrastruktury wodociągowej jest korzystna. Świadczy o tym zwiększająca się liczba przyłączy. Szczegółowe informacje na temat stanu sieci wodociągowej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie gminy Olsztynek w latach 2018- 2022

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba przyłączy	szt.	1 969	1977	2 009	2 051	2 093
Awarie sieci	szt.	186	136	146	139	121
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	386,9	387,1	389,1	374,0	374,3
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej w % ogółu budynków mieszkalnych	%	100,0	99,8	99,7	98,4	-
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca ogółem	m ³	28,0	28,1	29,1	28,1	28,4
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca na wsi	m ³	21,7	21,1	22,3	22,1	22,0
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca w miastach	m ³	33,1	33,9	34,5	33,0	33,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz danych Urzędu Miejskiego w Olsztynku

W 2022 roku, Sanepid w Olsztynie przeprowadził kompleksowe badania ujęć i stacji uzdatniania wody na terenie gminy Olsztynek. W efekcie tego żadne z badań nie wykazało przekroczeń w badanej wodzie i na podstawie protokołów kontrolnych można stwierdzić, iż jakość wody dostarczanej do spożycia jest zgodna z obowiązującymi przepisami²⁸.

Infrastruktura kanalizacyjna

Zgodnie z danymi GUS przez cały analizowany okres, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Olsztynek wynosiła 176,5 km. Ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w okresie 2018-2022 zwiększyła się o 86 sztuki.

²⁷ Brak danych za 2022 rok

²⁸ Raport o stanie Gminy za 2022 rok

Zgodnie z danymi GUS, stopień skanalizowania obszaru gminy Olsztynek w 2021²⁹ roku wynosił 82,1%. Liczba awarii na przełomie lat 2018-2022 znacznie się zmniejszyła, lecz nadal jest ich stosunkowo dużo. Szczegółowe dane na temat systemu kanalizacyjnego znajdującego się w obrębie gminy Olsztynek przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci	km.	176,5	176,5	176,5	176,5	176,5
Przłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 627	1 635	1 661	1 689	1 713
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	359,1	376,5	351,6	359,4	350,3
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	558	678	345	229	166
Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej w % ogółu budynków mieszkalnych	%	83,3	83,2	83,2	82,1	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Olsztynek znajduje się oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wilkowo. Zlewnia oczyszczalni obejmuje miasto Olsztynek, sołectwa oraz liczne ośrodki wczasowe. Spełnia ona wymogi pozwolenia wodno- prawnego. Stężenia wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych nie przekraczają wartości normatywnych. W 2022 roku, oczyszczalnia przyjęła łącznie 447 394,72 m³ ścieków, z czego³⁰:

- z gospodarstw domowych- 280 997, 75 m³, w tym z terenów wiejskich- 81 157,02 m³,
- z zakładów produkcyjnych- 81 238, 93 m³, w tym wlewka- 29 035,72 m³,
- od innych odbiorców- 36 019,6 m³,
- ścieki (wody opadowe)- 20 102, 72 m³.

Wszystkie ścieki zostały oczyszczone i odprowadzone z oczyszczalni.

Na terenie gminy wyznaczona została aglomeracja Olsztynek. Miejscowości należące do aglomeracji to: Olsztynek, Mierki, Kołatek, Świerkocin, Swaderki, Marózek, Lipowo Kurkowskie, Selwa, Kurki, Łutynówko, Łutynowo, Nadrowo, Jemiołowo, Kunki, Lutek, Waplewo, Pawłowo, Ameryka, Jagielek, Mycyny, Kapity, Samagowo, Mańki, Makruty, Sudwa, Królikowo, Waszeta i część miejscowości Wilkowo.

²⁹ Brak danych za 2022 rok

³⁰ Raport o stanie Gminy za 2022 rok

Na obszarach nieskanalizowanych mieszkańcy gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach. Na terenie gminy w 2021³¹ roku znajdowały się 143 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 30 przydomowych oczyszczalni ścieków.³²

Gmina dofinansowuje działania mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz budowy studni głębinowych.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, — wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy, — przynależność do aglomeracji, — brak przekroczeń stężenia wskaźników zanieczyszczeń w ściekach, — dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni oraz studni głębinowych.	— występowanie zbiorników bezodpływowych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach, gdzie budowa kanalizacji jest nieuzasadniona, — inwentaryzacja i kontrola zbiorników bezodpływowych.	— niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, — nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, — brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

Gmina Olsztynek położona jest na Niżu Wschodnioeuropejskim. Region ten leży na pograniczu dwóch jednostek tektonicznych: obniżenia pery bałtyckiego i wyniesienia mazursko-suwalskiego. Większą część gminy tworzą obszary sandrowe o falistej rzeźbie terenu, miejscami płaskiej. W tej formie terenu występują liczne płyty wysoczyzny morenowej. Obszar ten charakteryzuje się monotonną rzeźbą terenu wynikającą z niewielkiego nachylenia³³.

³¹ Brak danych za rok 2022

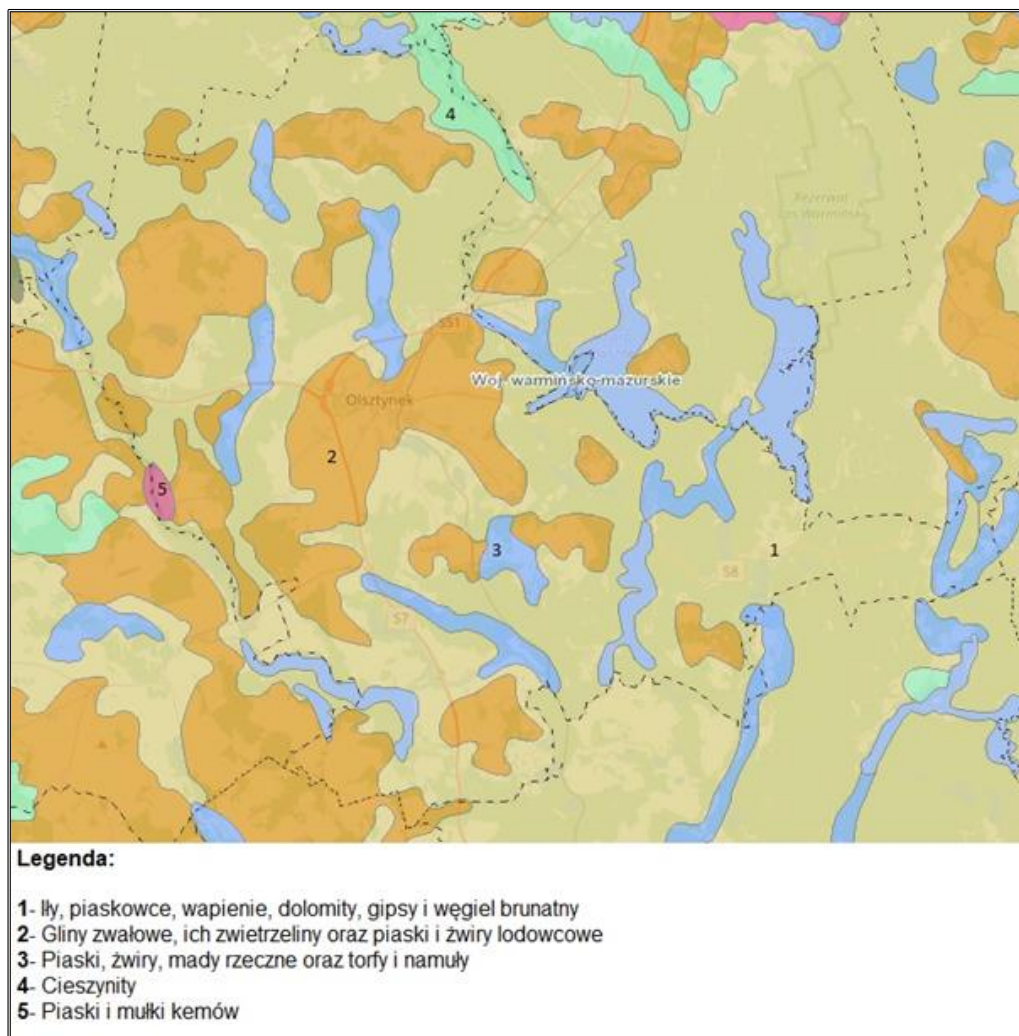
³² Dane GUS

³³ Prognoza oddziaływania na środowiska projektu mpzp miasta Olsztyńska

Na terenie gminy Olsztynek dominują gliny zwałowe, przewarstwione piaszczystymi osadami wodnolodowcowymi. Podłoże czwartorzędowe stanowią tu głównie iły i mułki.

Poniższa mapa szczegółowo przedstawia występowanie utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Olsztynek.

Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bdl.lasy.gov.pl

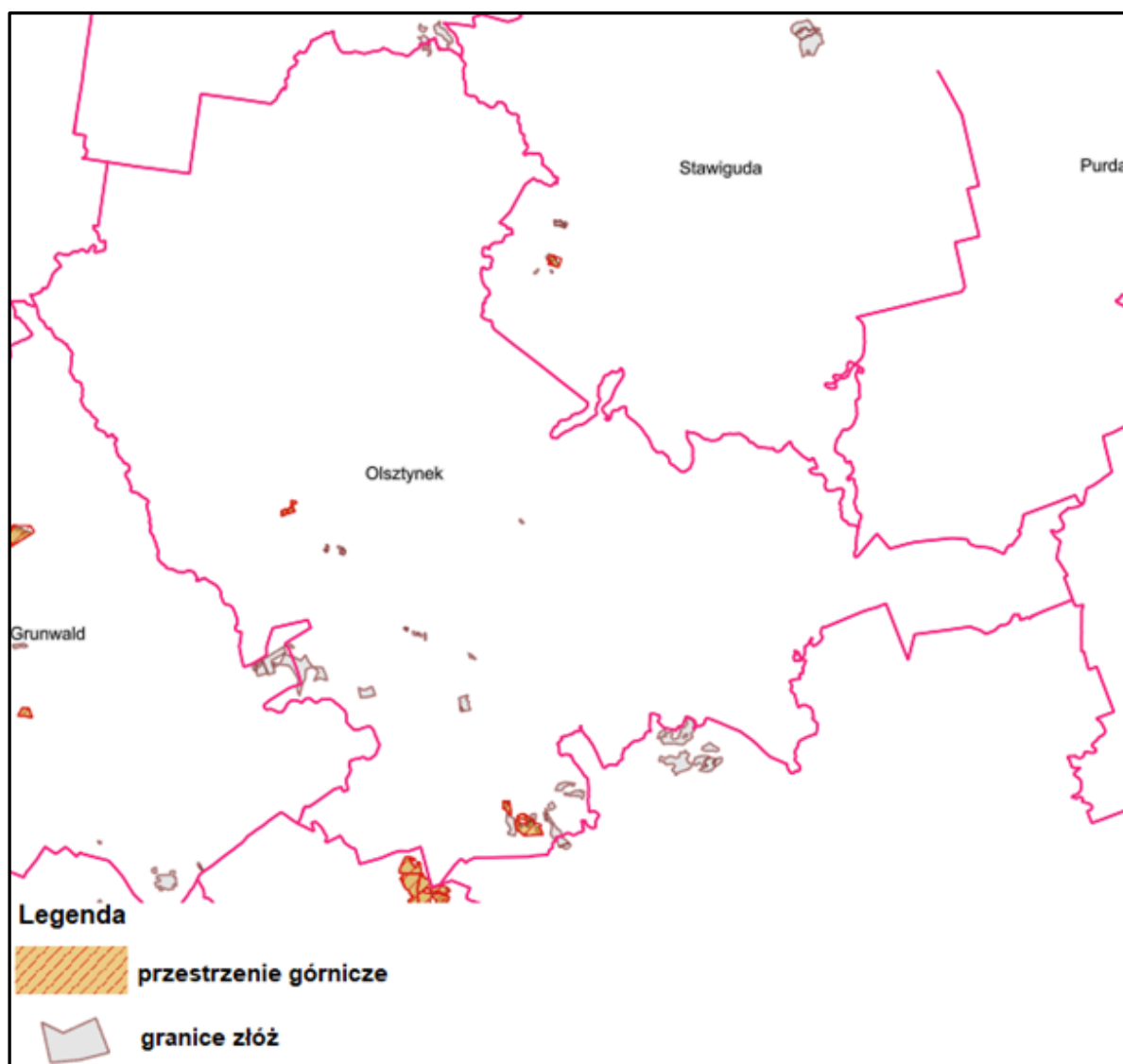
Na terenie gminy Olsztynek są eksploatowane złoża kruszyw naturalnych. W tabeli oraz na mapie poniżej zostały zestawione szczegółowe dane dotyczące obszarów górniczych znajdujących się na obszarze gminy.

Tabela 14. Charakterystyka obszarów górniczych na terenie gminy Olsztynek

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Status	Położenie
Witramowo – A	OG	10-14/2/129/a	aktualny	Witramowo, dz. 114
Lichtajny	OG	10-14/4/304	aktualny	Lichtajny, dz. 126/3
Lichtajny I	OG	10-14/4/338	aktualny	Lichtajny, dz. 129/1
Witramowo – C	OG	10-14/2/129/b	aktualny	Witramowo, dz. 116, 118/1, 121/1, 120/3, 176, 174
Witramowo III	OG	10-14/6/526	aktualny	Witramowo, dz.229/1
Lichtajny II	OG	10-14/6/574	aktualny	Lichtajny, dz.86
Witramowo IV	OG	10-14/7/654	aktualny	Witramowo, dz.112

Źródło: Serwis MIDAS <http://geoportal.pgi.gov.pl/>

Rysunek 12. Obszary eksploatacji na terenie gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://polska.e-mapa.net/>

Osuwiska

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Na terenie gminy Olsztynek zostało zarejestrowane osuwisko w 2023 roku w miejscowości Drwęck³⁴.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie obszarów górniczych.	— brak.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego.	— presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, — wyłączenie części terenów pod inwestycje, — nielegalna eksploatacja złóż.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał danej jednostki. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

W gminie Olsztynek dominują gleby lżejsze. Pod względem typologicznym najwięcej jest gleb brunatnych.

Gleby słabo urodzajne występują na znacznej powierzchni gminy Olsztynek, co sprawia, że rolnictwo nie jest zbyt dobrze rozwinięte. Najlepsze pod względem rolniczym gleby znajdują się w rejonie Platyny i Warlity Małe, Elgnówka, Maniek, Gaju, Mierek, Sudwy i Sitna. Są one wytworzone z piasków gliniastych, które zalegają na glinie. Gleby, które

³⁴ <https://bip.powiat-olsztyński.pl/5122/wykaz-osuwisk-na-terenie-powiatu-olsztyńskiego.html>

charakteryzują się zasobnością w składniki pokarmowe i prawidłowe stosunki wodne, występują w miejscowościach Platyny i Elgnówko. Gleby słabo urodzajne, wytworzone z piasku gliniastego lekkiego zalegającego na glinie występują prawie na całej rolniczej powierzchni gminy.

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.). WIOŚ nie prowadził na terenie gminy badań chemizmu gleb.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak prowadzenia działalności szczególnie uciążliwej na terenie gminy.	— brak stałego monitoringu jakości gleb.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego.	— zagrożenie jakości gleb z uwagi na działalność rolniczą (degradacja biologiczna i chemiczna), — wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie, — postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na terenie gminy Olsztynek obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Olsztynek*. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, w tym:

- selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych obejmujących co najmniej papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady,
- selektywnego zbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób umożliwiający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, które zapewniają przyjmowanie co najmniej odpadów komunalnych: wymienionych w pkt. 1 powyżej, odpadów niebezpiecznych, przeterminowanych leków i chemikaliów, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych

w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów tekstyliów i odzieży,

- rodzaju i minimalnej pojemności pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, warunków rozmieszczania tych pojemników i worków oraz utrzymania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów,
- częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości,
- innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- określenia warunków uznania, że odpady, o których mowa w pkt. 1 i 2 są zbierane w sposób selektywny.

Właściciele nieruchomości obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania następujących rodzajów odpadów komunalnych: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady, przeterminowane leki, igły i strzykawki, tekstylia i odzież, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne, zużyte opony, popiół z palenisk domowych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, mieszkańcy Gminy Olsztynek w 2022 roku wyprodukowali 4 144,00 t odpadów, z czego 1 620,99 było odpadami zbieranymi selektywnie. Zestawienie w poniższej tabeli obrazuje wzrost ilości produkowanych odpadów ogółem, ale jednocześnie wzrost odpadów zbieranych selektywnie, co jest pozytywnym zjawiskiem w aspekcie utylizacji. Nastąpił również spadek liczby wyprodukowanych odpadów zmieszanych z 3 168,76 t wyprodukowanych w 2018 roku, do 2 523,1 t odpadów zmieszanych w ostatnim analizowanym roku. Szczegółowe dane na temat odpadów zawiera tabela poniżej.

Tabela 17. Odpady zebrane z terenu Gminy Olsztynek w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Zebrane ogółem	t	3 593,23	3 914,27	3 619,58	3 983,89	4 144,00
Zmieszane ogółem	t	3 168,76	3 414,78	2 709,82	2 449,46	2 523,01
Selektywne ogółem	t	424,47	499,49	909,76	1 534,43	1 620,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe informacje dotyczące odpadów odebranych selektywnie z terenu gminy w latach 2018- 2022 zostały przedstawione w tabeli poniżej. Analizując dane zawarte w tabeli widać kilkukrotny wzrost selektywnie zbieranych odpadów wytworzonych na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2022. Ilość zebranych selektywnie odpadów w 2018 roku to zaledwie 424,47 t, przy czym w roku 2022 było ich aż 1 620,99 t.

Tabela 18. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2021

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Opakowania z papieru i tektury	t	67,85	66,95	79,00	92,38	162,83
Opakowania z tworzyw sztucznych	t	38,38	80,83	2,13	160,11	408,79
Metale	t	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
Opakowania ze szkła	t	103,36	112,61	133,83	271,89	280,60
Odpady ulegające biodegradacji	t	1,80	12,00	242,48	472,51	482,54
Odpady niebezpieczne	t	2,34	0,09	0,00	0,00	0,00
Tekstylia	t	0,01	0,12	0,01	0,00	0,00
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	t	2,54	5,02	32,93	14,58	22,91
Odpady wielkogabarytowe	t	59,81	83,30	167,14	194,68	146,12
Baterie i akumulatory	t	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
Odpady zmieszane opakowaniowe	t	148,28	138,57	229,88	218,30	2,40
Pozostałe	t	0,00	0,00	22,36	109,98	114,80
Ogółem	t	424,47	499,49	909,76	1 534,43	1 620,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie jednostki terytorialnej funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Wilkowo³⁵. Jest to specjalnie zorganizowane dla mieszkańców gminy miejsce, w którym mogą pozostawić odpady komunalne, w szczególności te, których nie należy wrzucać do przydomowych pojemników/worków.

Na terenie gminy Olsztynek realizowany jest „Program usuwania azbestu z terenu Gminy Olsztynek”. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zawierających azbest z gminy Olsztynek. Dane dotyczą wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych w 2022 roku w podziale na unieszkodliwione i pozostałe do

³⁵ <https://www.gko.com.pl/>

unieszkodliwienia³⁶.

Tabela 19. Wyroby azbestowe na terenie gminy Olsztynek [kg]

Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
1 931 340	31 850	1 899 490

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Raportu o stanie Gminy Olsztynek za 2022 r.

Z powyższej tabeli wynika, iż zinwentaryzowanych zostało 1 931 340 kg wyrobów azbestowych na obszarze gminy Olsztynek. Niestety znaczną większość stanowią nadal wyroby do unieszkodliwienia, bo aż 1 899 490 kg, co daje 98,35% ogólnie zinwentaryzowanych wyrobów. Gmina udziela mieszkańcom dofinansowania do usuwania wyrobów azbestowych.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy, — realizacja programu usuwania wyrobów azbestowych, — wzrost liczby odpadów zebranych w sposób selektywny z terenu gminy, — dofinansowanie dla mieszkańców do usuwania azbestu i wyrobów zabierających azbest.	— niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, — utworzenie dodatkowego PSZOK, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami, — powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie tzw. „dzikich” wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

Lasy na terenie gminy Olsztynek zajmują ponad połowę powierzchni terenu, tj. 51%. Występują one w zwartych kompleksach ze znacznym udziałem borów świeżych

³⁶ Raport o stanie Gminy Olsztynek za 2022 rok

i mieszanych. Duża część tego rodzaju zieleni jest objęta statusem terenów ochronnych. Lasy o walorach klimatyczno- uzdrowiskowych mają swoją lokalizację w rejonie Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Ameryce³⁷.

Tabela 21. Lasy na terenie gminy Olsztynek

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Lasy ogółem	ha	19 917,07	19 924,31	19 921,58	19 931,79	19 939,81
Lasy publiczne ogółem	ha	19 111,16	19 120,60	19 117,13	19 117,21	19 124,84
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	19 099,91	19 109,35	19 105,88	19 105,96	19 113,59
Lasy publiczne gminne	ha	10,50	10,50	10,50	10,50	10,50
Lasy prywatne ogółem	ha	805,91	803,71	804,45	814,58	814,97

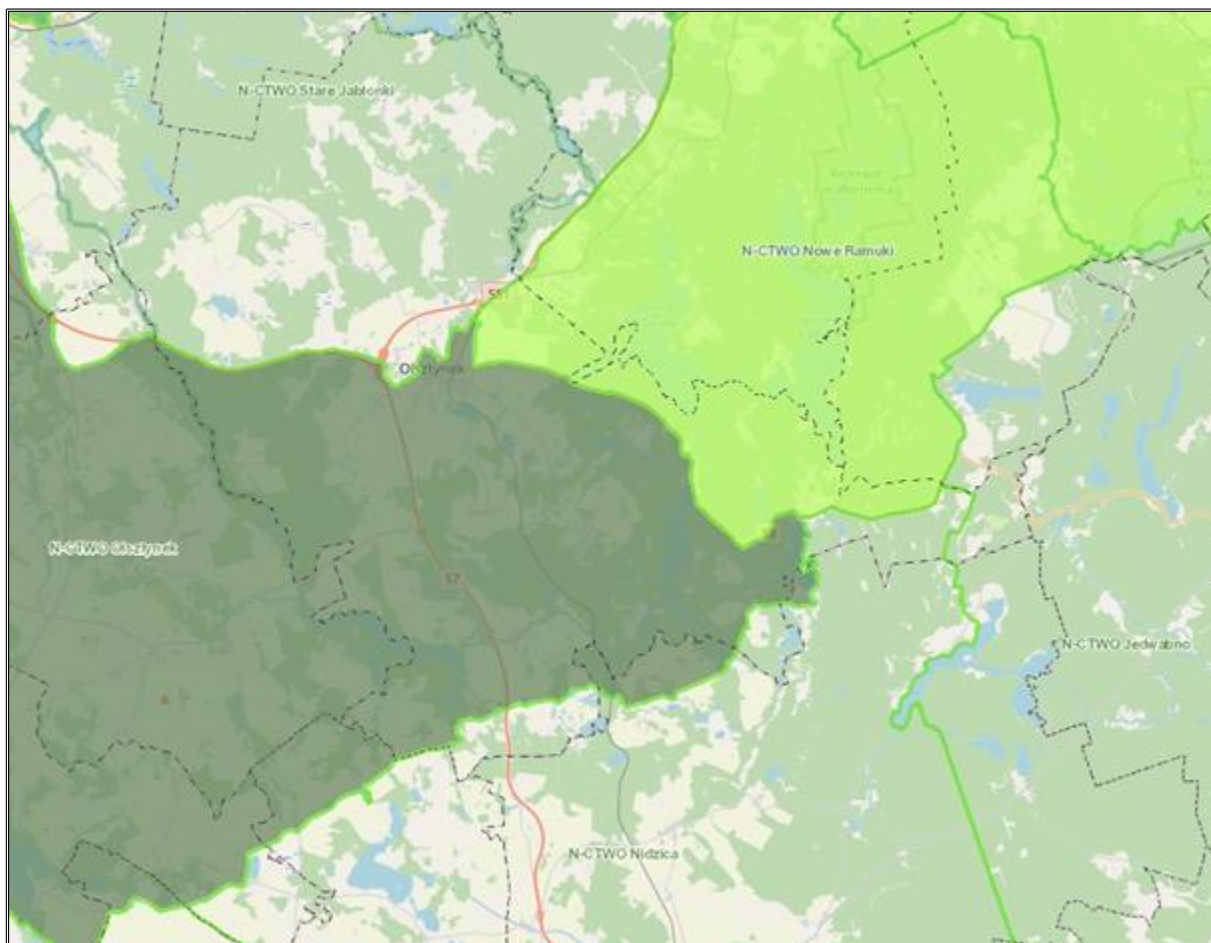
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Olsztynek obowiązuje zarządzenie nr 10 Starosty Olsztyńskiego z dnia 22 lutego 2016 roku zatwierdzające uproszczone plany urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych na terenie Gminy Olsztynek w powiecie olsztyńskim.

Lasy z terenu gminy Olsztynek należą do Nadleśnictwa Olsztynek, Nadleśnictwa Nowe Ramuki, Nadleśnictwa Nidzica, Nadleśnictwa Stare Jabłonki i Nadleśnictwa Jedwabno. Zakres powierzchni przynależnej do każdego z Nadleśnictw został zaznaczony na mapie poniżej.

³⁷ <https://olsztynek.pl/>

Rysunek 13. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Największa część lasów znajduje się na obszarze Nadleśnictwa Olsztynek. Gatunkami drzew, które tworzą jego drzewostany (w tym, które znajdują na terenie gminy Olsztynek) są: świerk, sosna pospolita, modrzew europejski, brzoza brodawkowata, buk zwyczajny, dąb szypułkowy, dąb czerwony, olsza czarna, jodła, klon pospolity, klon jawor, jesion wyniosły, grab zwyczajny, lipa drobnolistna, osika, olcha szara, wiąz pospolity, brzoza omszona, sosna wejmutka, daglezia zielona, jarzab pospolity, grochodrzew, wierzba biała, topola biała, topola czarna, kasztanowiec biały oraz cis pospolity. Gatunki występujące na obszarze gminy są bardzo zróżnicowane. Wśród drzewostanów rosnących na terenie Nadleśnictwa Olsztynek występują³⁸:

- drzewostany z panującą sosną – 52,17%,
- drzewostany z panującą brzozą – 13,7%,
- drzewostany z panującym bukiem – 11,8%,
- drzewostany z panującym dębem – 9,6%,
- drzewostany z panującym świerkiem – 6,8%,

³⁸<http://www.olsztynek.olsztyn.lasy.gov.pl>

— drzewostany z panującą olchą – 3,5%.

Wśród gatunków występujących na obszarze gminy dużą część stanowią ptaki. Są one jedną z najbardziej różnorodnych i dominujących gromad występujących na terenie Pojezierza Olsztyńskiego. Gatunkami występującymi na tym obszarze są: orzeł bielik, derkacz, błotniak łąkowy, rybołów, orlik krzykliwy, puchacz, czapla siwa, kormoran, mewa. Spośród rzadkich gatunków leśnych można spotkać bociana czarnego, sowę uszatą, dzięcioła czarnego, dudka.

Z racji tak dużej powierzchni zajmowanej przez lasy teren ten jest bogaty w zwierzynę łowną, m.in. w: sarny, jelenie czy dziki. Występują tu także: borsuki, lisy, wiewiórki, zające szaraki, piżmaki, wydry, bobry, żaby wodne, ropuchy zwyczajne, kumaki nizinne, jaszczurki, a nawet żmije zygzakowate³⁹.

Większość z tych zwierząt i ptaków podlega ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody (Dz.U.2023., poz. 1336 ze zm.) i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 r. poz. 2380).

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy znajdują się następujące rezerваты przyrody⁴⁰:

- Ostoja bobrów na rzece Pasłęce,
- Bagno Nadrowskie,
- Rzeka Drwęca.

Rezerwat Ostoja Bobrów na Rzece Pasłęce jest największym rezerwatem w województwie warmińsko - mazurskim. Został utworzony w 1970 r. w celu zachowania stanowisk bobra.

³⁹ <https://olsztynek.pl/miasto-i-gmina-olsztynek/>

⁴⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

Zajmuje powierzchnię 4 239,97 ha i obejmuje rzekę Pasłękę od źródeł do granic miasta Braniewo⁴¹.

Na tym obszarze obowiązuje zarządzenie nr 34 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”.

Rezerwat przyrody Bagno Nadrowskie - utworzony w 1991 roku zlokalizowany przy zachodnim skraju wsi Nadrowo. Obszar ten został wyodrębniony w celu zachowania siedlisk herpetofauny oraz licznych gatunków ptaków⁴².

Na tym obszarze obowiązuje zarządzenie nr 33 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 13 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Bagno Nadrowskie”.

Rezerwatem przyrody Rzeka Drwęca - utworzony w 1961 roku w celu ochrony środowiska wodnego i ryb (pstrąga, łososia, troci i certy). Obszar zajmuje ok. 1 344,387 ha. Rzeka Drwęca stanowi największy, prawobrzeżny dopływ Wisły. Jest typową rzeką niziną⁴³.

Na terenie tym obowiązuje zarządzenie nr 48 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca w granicach województwa warmińsko-mazurskiego.

W rezerwatach przyrody zabronione są czynności wskazane w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie gminy znajdują się następujące Obszary Chronionego Krajobrazu⁴⁴:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko- Ramuckiej,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki – przedmiotem ochrony tego obszaru jest strefa przyrzecza Pasłęki i jej hydrotopu oraz biotypu lasu. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 43 420,82 ha. Zlokalizowany jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Jonkowo, Olsztynek, Stawiguda i Gietrzwałd. Obowiązującym aktem prawnym dla tego

⁴¹ <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

⁴² <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

⁴³ <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

⁴⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

obszaru jest uchwała nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko - Ramuckiej – jest to obszar specjalnej ochrony ptaków zlokalizowany w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Stawiguda, Purda i Olsztynek. Jego powierzchnia całkowita wynosi ok. 131 278,30 ha. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest uchwała nr XXX/669/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 września 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno – obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem. Obszar ten ma powierzchnię ok. 10 498,0 ha i położony jest w powiecie olsztyńskim na terenie Gminy Olsztynek. Obowiązującym aktem prawnym tego obszaru jest Rozporządzenie nr 106 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno .

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy –obszar obejmuje ochronę doliny Drwęcy, fragment rynny brodnickiej z jeziorami Wysokie i Niskie Brodno. Rzeka Drwęca stanowi ichtiologiczny rezerwat przyrody utworzony dla ryb łososiowatych. Obszar zlokalizowany jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Grunwald, Ostróda oraz w powiecie olsztyńskim na terenie gminy Olsztynek. Jego całkowita powierzchnia wynosi ok. 8 045,90 ha. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest uchwała nr XX/469/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy.

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich – przedmiotem ochrony są ekosystemy leśne na wskazanym terenie i konieczność pozostawienia ich w stanie o charakterze pomnikowym. Obszar o powierzchni ok. 29 941,7 ha zlokalizowany w powiecie olsztyńskim na terenie gmin Gietrzwałd i Olsztynek oraz w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Morąg, Miłomłyn, Łukta, Ostróda i miasta Ostróda. Obowiązującym aktem prawnym na tym terenie jest rozporządzenie Nr 150 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Lasów Taborskich⁴⁵.

Na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu są wprowadzone zakazy zgodnie z zapisami art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

⁴⁵<http://crfop.gdos.gov.pl>

Na terenie gminy znajdują się następujące Obszary Natura 2000⁴⁶:

- Dolina Pasłęki (PLB280002),
- Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
- Rzeką Pasłęka (PLH280006),
- Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
- Dolina Drwęcy (PLH280001).

Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki (PLB280002) – obszar o randze europejskiej – ostoja ptasia. Występują tu cenione gatunki awifauny. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi ok. 20 669,9 ha. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki⁴⁷.

Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007) – obszar ten obejmuje duży kompleks lasów Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej. Zróżnicowany krajobraz powstał podczas ostatniego zlodowacenia. Południową częścią obszaru jest piaszczysta równina sandrowa, nachylona w kierunku południowym, której krajobraz urozmaicają rynny jezior oraz ostańcowe wzgórza morenowe. Lasy zajmują ok. 75% powierzchni obszaru. Obowiązującym aktem tego obszaru jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007⁴⁸.

Obszar Natura 2000 Rzeką Pasłęka (PLH280006) – teren ten obejmuje system rzeczno-jeziorno-doliny rzeki Pasłęki wraz z jej niektórymi dopływami. Rzeką Pasłęka jest jedną z lepiej zachowanych rzek nizinnych, lokalnie z cechami rzek podgórskich. Krajobraz doliny jest bardzo zróżnicowany. Występują tu obszary leśne na przemian z obszarami bezleśnymi. Rzeką Pasłęka jest terenem o dużej wartości przyrodniczej ze względu na bogatą i zróżnicowaną szatę roślinną oraz faunę środowiska wodnego. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeką Pasłęka⁴⁹.

Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052) – w krajobrazie ostoi dominują równiny sandrowe, przecinane licznymi rynnami fluwioglacjalnymi i morenami. Obszar w znacznej jego części pokryty jest lasem (głównie bory sosnowe) oraz wodami i siedliskami wilgotnymi (jeziora, bagna i torfowiska). Obowiązującym aktem prawnym na tym

⁴⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

⁴⁷ <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

⁴⁸ <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

⁴⁹ <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>

obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka⁵⁰.

Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH280001) – na terenie województwa warmińsko-mazurskiego powierzchnia obszaru wynosi ok. 9 651,9 ha. Obejmuje on rzekę Drwęcę wraz z jej dopływami. Długość rzeki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosi ok. 90,4 km. Dolina Drwęcy stanowi jedną z głównych osi ekologicznych kraju o znaczeniu europejskim. Kształt tej ostoi sprzyja zachowaniu tras migracji i rozprzestrzenianiu się wielu gatunków fauny i flory. Stanowi korytarz ekologiczny, który łączy Dolinę Wisły z Pojezierzem Mazurskim. Obowiązującym aktem prawnym na tym obszarze jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy⁵¹.

Na ww. Obszarach Natura 2000 obowiązują przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z nimi na obszarach tych wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Dolina Marózki – przedmiotem ochrony tego zespołu jest lokalna zlewnia rzeki Marózki wraz z terenami otwartymi, wyróżniającymi się dużą różnorodnością biologiczną. Ustanowiony został na mocy rozporządzenia Nr 99 Wojewody Warmińsko- Mazurskiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Dolina Marózki", w którym zawarty został katalog zakazów. Ochronie krajobrazowych wartości gminnych formy ochrony przyrody służyć mogą przede wszystkim zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu, lub obszaru; trwałego przekształcania powierzchni ziemi, dokonywania zmian stosunków wodnych, przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, niszczenia roślinności, zabijania zwierząt i ich siedlisk; zmiany sposobu użytkowania ziemi; umieszczania tablic reklamowych. W szczególności zakazy zmiany sposobu użytkowania ziemi oraz

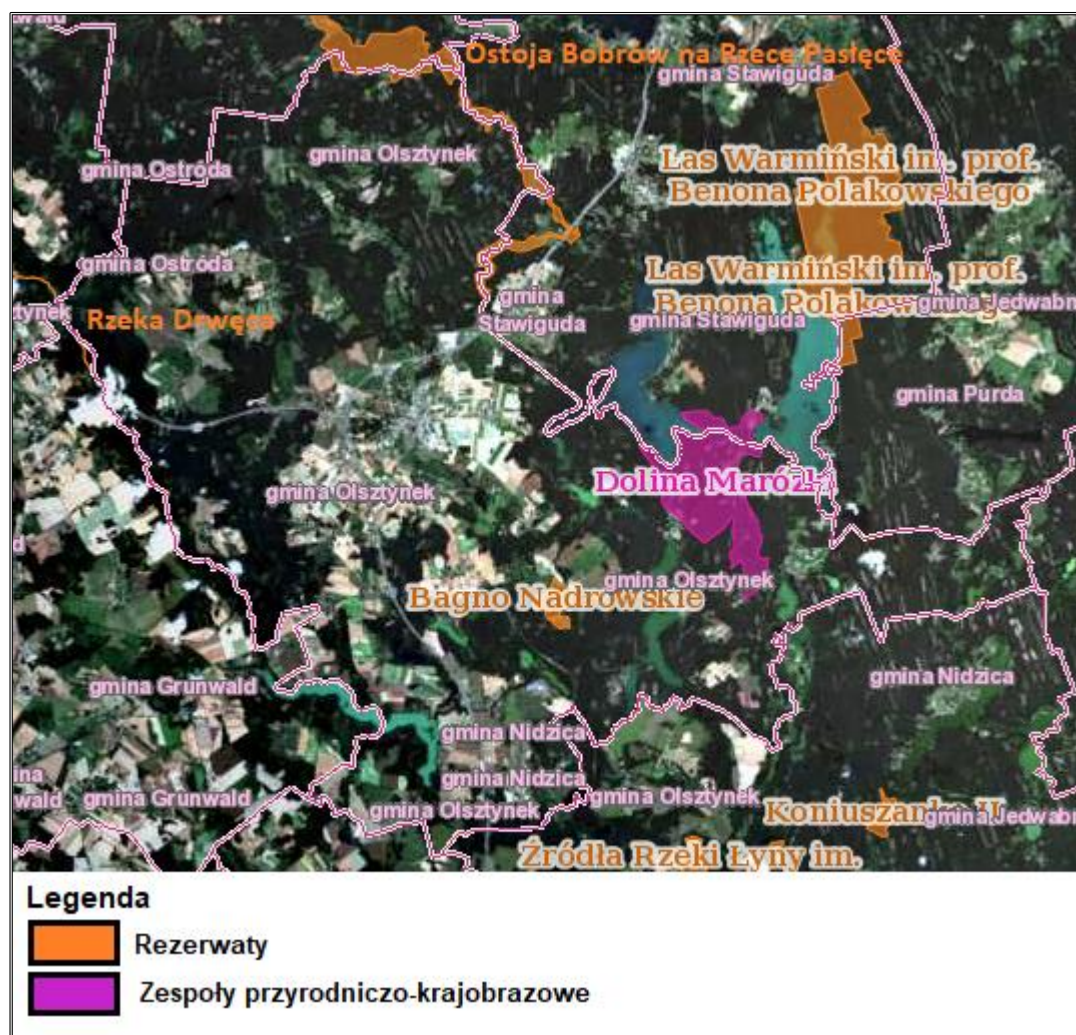
⁵⁰ http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Natura_2000_Ostoja_Napiwodzko-Ramucka

⁵¹ http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Natura_2000_Dolina_Drw%C4%99cy

umieszczania tablic reklamowych mogą pomóc gminom chronić nie tylko same obiekty przyrodnicze, ale także zadbać o ich otoczenie⁵².

Na poniższym rysunku zaprezentowano lokalizację poszczególnych form ochrony przyrody występujących w granicach gminy (z wyjątkiem pomników przyrody).

Rysunek 14. Rezerваты i Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe w granicach gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

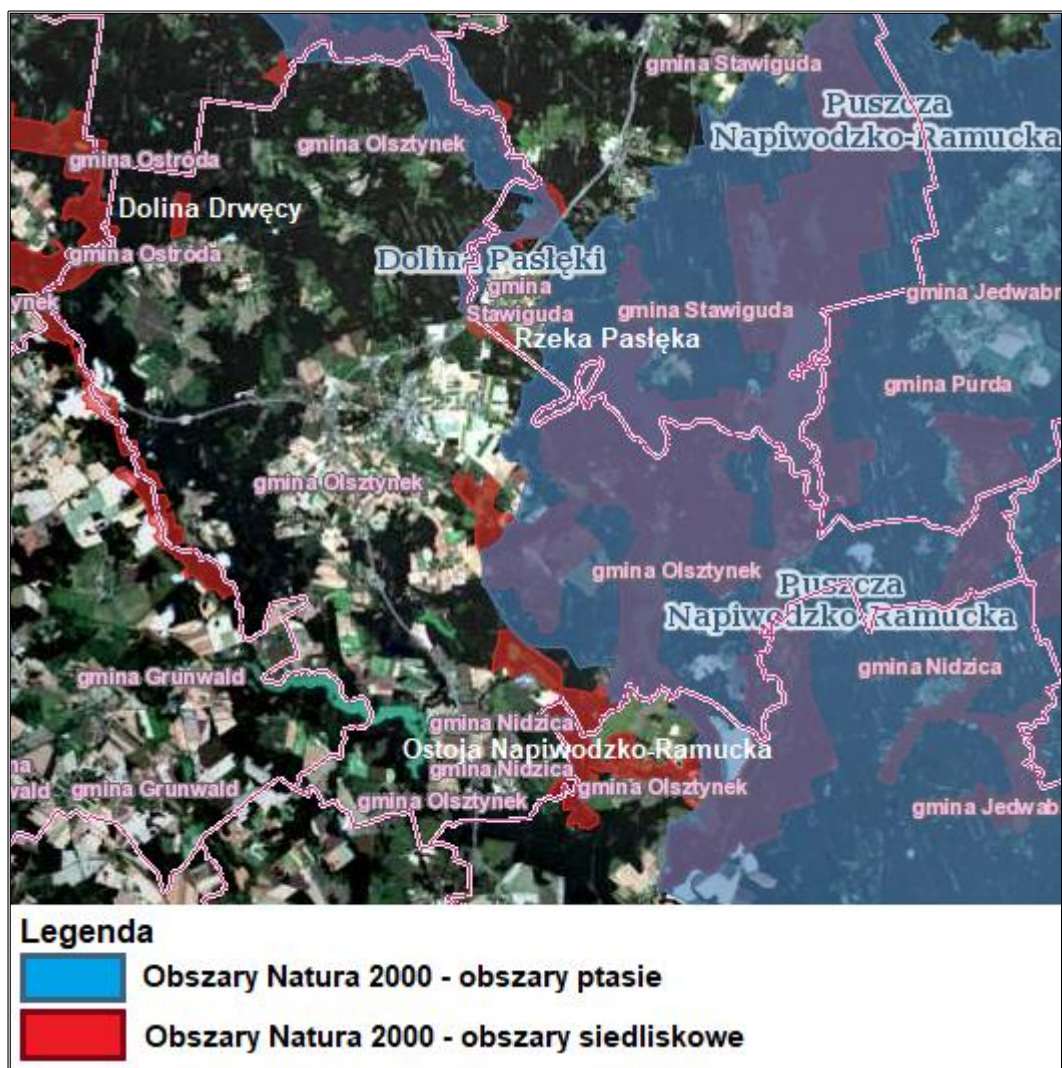
⁵² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

Rysunek 15. Obszary Chronionego Krajobrazu w granicach gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 16. Obszary Natura 2000 w obrębie granic gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody *pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.*

Na obszarze gminy Olsztynek znajdują się 17 pomniki przyrody, które również klasyfikują się do form ochrony przyrody⁵³:

- jałowiec pospolity (*Juniperus Communis*),
- 3 głazy: granitognejs szary, granit jasnoszary, granit różowy rapakivi,
- bukpurpurowy (*Fagus sylvatica*) 'Purpurea',

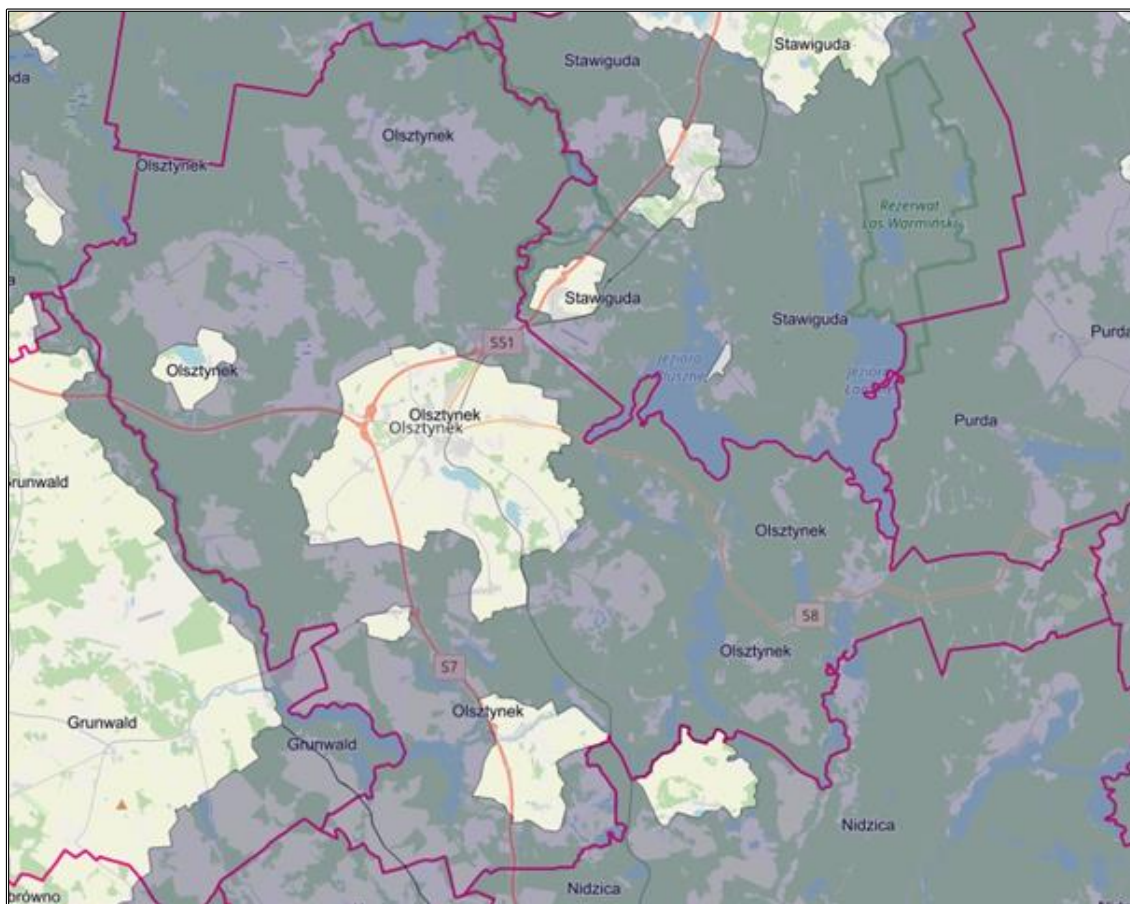
⁵³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek

- sosna zwyczajna (*Pinussilvestris*)- ślady przedwojennego żywicowania,
- jałowiec pospolity(*JuniperusCommunis*) – w grupie 4 szt.,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*),
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Dąb Jarosława”,
- lipa drobnolistna (*Tiliacordata*),
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) „Waldemar” oraz 3 inne,
- „Kamień Żydowski”- różowy granit pegmatytowy,
- sosna zwyczajna (*Pinussilvestris*) „Sosna Gibały”,
- sosna zwyczajna (*Pinussilvestris*) „Bożena”,
- sosna zwyczajna (*Pinussilvestris*)- grupa 15 szt.,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*),
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*),
- świerk pospolity (*Piceaabies*)- 2 szt., „Bracia leśni”,
- gład narzutowy- granit czerwony „Gład Józefa”.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Przez teren gminy Olsztynek przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym: Dolina rzeki Łyny, Dolina rzeki Drwęcy, Dolina rzeki Pasłęki oraz o znaczeniu lokalnym: Dolina Marózki.

Rysunek 17. Przebieg korytarzy ekologicznych na terenie gminy Olsztynek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Map korytarzy ekologicznych w Polsce 2012 r.:
<https://mapa.korytarze.pl/>

Powyższe korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowych korytarzy ekologicznych.

W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem przez co, podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotne jest, aby przy drogach znajdowały się takie informacje o tym, że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz, że należy zachować szczególną ostrożność w okresach migracji zwierząt.

Utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— walory przyrodniczo krajobrazowe, — projektowane korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy, — liczne występowanie prawnych form ochrony przyrody na terenie gminy, — duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa.	— podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	— postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne, — ekspansja gatunków obcych, — presja turystyczna na cenne walory przyrodnicze, — zbyt niskie dofinansowanie na ochronę przyrody.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku,
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Olsztynek nie występują większe zakłady przemysłowe, w których prawdopodobne jest wystąpienie zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

Zagrożenie w powiecie olsztyńskim oraz dla gminy Olsztynek stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z ogólnodostępnych informacji wynika, że na terenie gminy Olsztynek w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów na terenie gminy stwarzających szczególne zagrożenie i ryzyko wystąpienia awarii, — regulacje prawne - wymagania dla zakładów i ich kontrola.	— małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii, — zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — postęp technologiczny, — możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie.	— możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy, — możliwość awarii podczas transportu przez Gminę substancji niebezpiecznych.

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu

Pogłębiające się w ostatnich latach zmiany klimatu niosą ze sobą wiele negatywnych zjawisk, takich jak ekstremalnie wysokie temperatury, które z roku na rok są coraz to wyższe. Zjawiska te są zagrożeniem dla rozwoju kraju, zarówno sfery społecznej, jak i gospodarczej. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach nie odnotowano tego rodzaju zjawisk na terenie gminy Olsztynek, jednak nie można wykluczyć pojawienia się ich w przyszłości. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Województwo warmińsko-mazurskie cechuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz znaczącą lesistością i różnorodnością form morfologicznych w tym jezior. Jest to region o wybitnych walorach turystycznych i rekreacyjnych. Główne działy gospodarki to turystyka, produkcja żywności, przemysł drzewny oraz produkcja maszyn. Koszty produkcji rolniczej są tu wyższe ze względu na warunki przyrodnicze, a dochodowość mniejsza niż w innych rejonach kraju. Warmińsko-mazurskie jest najrzadziej zaludnionym województwem w Polsce, przyrost naturalny maleje i coraz mniejszy jest udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych:

- uwzględnianie zmienionych warunków klimatycznych (zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów) oraz ograniczeń wynikających z wdrożenia programu Natura 2000 w procesie projektowania i budowy kluczowej infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej,
- zabezpieczenie zwierząt hodowlanych, szczególnie bydła, przed występowaniem stresu cieplnego i stosowne dostosowanie budynków inwentarskich.

3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 ze zm.), problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w

podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są zobowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Aktualnie edukacja ekologiczna na terenie gminy Olsztynek prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: kampanie ekologiczne, konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony ptaków, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów, zajęcia plenerowe.

Ocenia się jednak, że w dalszym ciągu należy podnosić poziom świadomości mieszkańców gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii. W związku z tym władze lokalne powinny podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy Olsztynek,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.). Wobec powyższego rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2022 poz. 2057 z późn. zm.) i jest definiowane jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Gmina Olsztynek nie jest zlokalizowana w rejonie o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Mianowicie na obszarze gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych i usługowych, które zaliczane by były do kategorii obiektów o ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Ewentualne poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych. W związku

z powyższym na terenie gminy nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.3.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2023 poz. 824) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2023-2028 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą dla roku 2030” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie warmińsko- mazurskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie warmińsko- mazurskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Olsztynek. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 24. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁵⁴	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1,05	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Budowa ścieżki rowerowej Mierki – Swaderki – etap pierwszy	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Liczba wybudowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Zwiększenie wykorzystania OZE	Budowa instalacji fotowoltaicznej przy SUW Olsztynek	Gmina Olsztynek	Zmiana uwarunkowań prawnych, Brak zainteresowanych mieszkańców, Zbyt wysokie koszty inwestycji
		Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	2	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń	Budowa ścieżki pieszko-rowerowej w Parku Miejskim w Olsztynku	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wyremontowanych nawierzchni dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	0,98	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Modernizacja ulicy Pionierów wraz z budową ulicy Rubinowej	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	0,98	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Budowa drogi przy ulicy Sosnowej	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych

⁵⁴ Wartość bazowa 0 została przyjęta dla zadań, w ramach których wcześniej nie były podejmowane żadne działania. Wartość ta nie dotyczy całego wskaźnika – odnosi się jedynie do konkretnych zadań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁵⁴	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	0,98	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Budowa drogi przy ulicy Owocowej	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wyremontowanych nawierzchni dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	0,8	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Modernizacja drogi w Ameryce	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wyremontowanych nawierzchni dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	2,6	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Modernizacja drogi – Lutek	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wyremontowanych nawierzchni dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1,98	Zmniejszenie zagrożenia hałasem	Modernizacja drogi - Jadamowo	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
Gospodarowanie wodami	Poprawa zaopatrzenia w wodę	Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej	Modernizacja SUW Wigwałd	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak środków finansowych
		Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej	Modernizacja ujęcia i budowa SUW Kunki	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak środków finansowych
		Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej	Modernizacja SUW Olsztynek	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁵⁴	Wartość docelowa				
		Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej	Przebudowa ujęcia i budowa SUW Lipowo Kurkowskie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak środków finansowych
		Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej	Przebudowa ujęcia i budowa SUW Mierki	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak środków finansowych
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba wymienionych wodomierzy [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	2 200	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Rozwój e-usług na terenie gminy Olsztynek - wymiana wodomierzy i stworzenie programu zarządzania gospodarką wodną	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Brak zainteresowania mieszkańców
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	5 193	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Witramowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	1	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wilkowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wilkowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁵⁴	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kołaku	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanej sieci wodociągowej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa wodociągu w Lutku	Gmina Olsztynek	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Królikowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lichtajnach	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	0	Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Drwęcku	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	Nagle nieprzewidziane zdarzenia, Brak środków finansowych
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój gospodarowania odpadami	Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do utylizacji [kg] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku/ Baza azbestowa	3 374 050	Spadek wartości <3 374 050	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Olsztynek	Brak środków finansowych
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Liczba zasadzonych drzew oraz krzewów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku		Wzrost wartości	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących	Zagospodarowanie terenów zielonych na przyzamczu w Olsztynku	Gmina Olsztynek	Brak środków finansowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁵⁴	Wartość docelowa				
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Liczba wspartych OSP [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku		4	Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii	Wyposażenie OSP	Gmina Olsztynek	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Budowa ścieżki rowerowej Mierki – Swaderki – etap pierwszy	Gmina Olsztynek	150 000	198 000	.	.	.	.	.	.	348 000	Budżet Gminy
	Budowa instalacji fotowoltaicznej przy SUW Olsztynek	Gmina Olsztynek	.	1 500 000	2 190 000	.	.	.	.	.	3 690 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie z UE
	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Parku Miejskim w Olsztynku	Gmina Olsztynek	50 000	1 000 000	1 500 000	.	.	.	.	.	155 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie z UE
Zagrożenia hałasem	Modernizacja ulicy Pionierów wraz z budową ulicy Rubinowej	Gmina Olsztynek	1 000 000	2 200 000	2 270 000	.	.	.	.	.	5 470 000	Budżet Gminy, Rządowy Fundusz Polski Ład
	Budowa drogi przy ulicy Sosnowej	Gmina Olsztynek	120 000	.	2 000 000	3 000 000	.	.	.	.	5 120 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa drogi przy ulicy Owocowej	Gmina Olsztynek	80 000	.	1 500 000	1 500 000	.	.	.	.	3 080 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Modernizacja drogi w Ameryce	Gmina Olsztynek	60 000	1 470 000	1 470 000	.	.	.	.	.	3 000 000	Budżet Gminy, Rządowy Fundusz Polski Ład
	Modernizacja drogi – Lutek	Gmina Olsztynek	100 000	.	4 000 000	4 000 000	.	.	.	.	8 100 000	Budżet Gminy, Rządowy Fundusz Polski Ład
	Modernizacja drogi - Jadamowo	Gmina Olsztynek	.	2 000 000	2 000 000	.	.	.	.	.	4 000 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie z UE
Gospodarowanie wodami	Modernizacja SUW Wigwałd	Gospodarka Komunalna Sp.z o. o.	2 600 000	.	.	.	.	.	.	.	2 600 000	Budżet Gminy, PROW Warmia i Mazury
	Modernizacja ujęcia i budowa SUW Kunki	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	.	300 000	2 500 000	1 500 000	.	.	.	.	4 300 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Modernizacja SUW Olsztynek	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	.	.	.	.	1 500 000	4 500 000	6 000 000	.	12 000 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Przebudowa ujęcia i budowa SUW Lipowo Kurkowskie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	.	.	.	.	300 000	2 000 000	2 000 000	.	4 300 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Przebudowa ujęcia i budowa SUW Mierki	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	.	.	.	.	300 000	2 000 000	2 000 000	.	4 300 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozwój e-usług na terenie gminy Olsztynek - wymiana wodomierzy i stworzenie programu zarządzania gospodarką wodną	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	2 900 000	.	.	.	.	.	.	.	2 900 000-	Budżet Gminy, PROW Warmia i Mazury
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Witramowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	4 600 000	.	.	.	.	.	.	.	4 600 000	Budżet Gminy, PROW Warmia i Mazury
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wilkowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	.	.	.	1 000 000	8 000 000	10 000 000	.	.	19 000 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wilkowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Kołaku	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa wodociągu w Lutku	Gmina Olsztynek	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Królikowie	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lichtajnach	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie
	Budowa kanalizacji sanitarnej w Drwęcku	Gospodarka Komunalna Sp. z o. o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Olsztynek	Kwota dofinansowania wynosi max. 100% kosztów kwalifikowanych, jednak nie więcej niż 5 000 zł.									Budżet Gminy, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
Zasoby przyrodnicze	Zagospodarowanie terenów zielonych na przyzamczu w Olsztynku	Gmina Olsztynek	60 000	.	.	.	.	.	.	.	60 000	Budżet Gminy, Dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego
Zagrożenia poważnymi awariami	Wyposażenie OSP	Gmina Olsztynek	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Budżet Gminy, Dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

W związku z brakiem zaplanowanych działań, bezpośrednio realizowanych przez Gminę Olsztynek, w obrębie obszarów interwencji: pola elektromagnetyczne, zasoby geologiczne i gleby, obszary te, nie zostały ujęte w powyższych tabelach.

Tabela 26. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Olsztynek), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy Olsztynek w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Burmistrz Olsztynka,
- Rada Miejska w Olsztynku.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Olsztynek, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 poz. 2556 ze zm.) organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Ewentualne korekty uchwalonego

programu ochrony środowiska wymagają opracowania aktualizacji i przyjęcia zaktualizowanego dokumentu w formie nowej uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030* powinien zostać przygotowany za lata 2023-2024, a następny za lata 2025-2026. Wobec tego sporządzenie pierwszego raportu z realizacji Programu nastąpi po zakończeniu roku 2024, w roku 2025. Okres perspektywy realizacji Programu również będzie poddawany analizie w cyklu dwuletnim

Podczas opracowywania raportu należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych w ramach: Państwowego Monitoringu Środowiska, informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie gminy Olsztynek.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania Programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska*,
- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania Programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miejski w Olsztynku.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 27. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	3, 05	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza Klasyfikacja strefy warmińsko-mazurskiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem Długość ścieżek rowerowych
		Liczba wybudowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	1	
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wybudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	1,96	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas w województwie (wskaźnik LDWN)
		Długość wyremontowanych nawierzchni dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	6,36	
Gospodarowanie wodami	Poprawa zaopatrzenia w wodę	Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	5	Jakość/Stan SUW na terenie gminy Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Liczba wymienionych wodomierzy [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	2 200	Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną Długość sieci kanalizacyjnej Odsetek osób korzystających z oczyszczalni ścieków Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
		Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [mb] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	>5 193	
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	1	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do utylizacji [kg] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku/ Baza azbestowa	< 3 374 050	Świadomość ekologiczna wśród mieszkańców Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych	Liczba zasadzonych drzew i krzewów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	Wzrost wartości	Nasadzenia roślinności Powierzchnia terenów zieleni (parki, zieleń uliczna, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej) Lesistość
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami o zagrożeniach naturalnymi	Liczba wspartych OSP [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku	4	Jakość/stan wyposażenia OSP na terenie gminy Olsztynek Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 28. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260)	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Energia: Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Środowisko: Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku	Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)		— Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie). Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.	— Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji spalin zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu; — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska;	— Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania..	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2021 r.(M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii. Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji. Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060)	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Strategia rozwoju kapitału społecznego 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym — Cel szczegółowy: Wyrównanie dostępu do zasobów i infrastruktury budujących kapitał społeczny oraz wzrost efektywności ich wykorzystania	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska. — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. . (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	(KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905)	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia. — Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. (M.P. 2009 poz. 734)	Cele główne: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.	Cele określone w Planie: — wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, — osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: — 55% dla roku 2025, — 60% dla roku 2030, — 65% dla roku 2035, — minimalizacja ilości składowanych odpadów: — do 30% w roku 2025, — do 20% w roku 2030, — do 10% w roku 2035, — zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, — zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, — zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu obieranych i zbieranych odpadów,	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, — utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., — ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 r. poz.300)	Cele Planu: — niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW, — osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, — stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych, — odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych, — osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych, — dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły, — bardzo dobry stan ekologiczny, w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny, — stan dobry, w przypadku JCWP niemonitorowanych, — spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych,	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— maksymalny potencjał ekologiczny w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na maksymalny potencjał ekologiczny.	
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. 2016 r. poz. 1911)	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, — Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagospodarowania, — Cel szczegółowy: ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe. Cel główny: poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym: — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź, — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi.	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego	Uchwała nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa warmińsko-mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.	Cel główny: Ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawa kształtowania polityki przestrzennej województwa: — Cel szczegółowy: poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	(Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2018, poz. 4173)	i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, — Cel szczegółowy: zachowanie i odtwarzanie struktur przyrodniczo- kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa.	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko- Mazurskiego do roku 2030	Uchwała XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko- Mazurskiego z dnia 26 lutego 2021 r.	Cele Programu: — Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu, — Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko- mazurskim, — Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP i JCWPd, — Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego, — Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno- ściekowej, — Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego, — Zwiększenie lesistości, — Ochrona bioróżnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, — Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, — Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.	— Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko - mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN	Uchwała Nr III/42/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 roku	Cel: wskazanie kierunków i działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm	Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem
Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko- mazurskiej	Uchwała Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 roku	Cel: poprawa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Rozwoju Powiatu Olsztyńskiego na lata 2016-2025	Uchwała Nr XXI/193/2017 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 27 stycznia 2017 r.	Cel główny: wzrost atrakcyjności powiatu dla mieszkańców i inwestorów poprzez zrównoważony rozwój oparty o funkcjonalność przestrzenną: — Cel szczegółowy: zapewnienie spójnych sieci wzajemnych powiązań całego powiatu, w tym komunikacyjnych, gospodarczych, turystycznych, przyrodniczych i edukacyjnych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Program Ochrony Środowiska Powiatu Olsztyńskiego do 2030 roku	Uchwała Nr XXVIII/296/2021 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 26 listopada 2021 roku	Cele Programu: — Poprawa jakości powietrza, — Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, — Poprawa klimatu akustycznego środowiska, — Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, — Osiągnięcie celów środowiskowych dla wód powierzchniowych i podziemnych, — Ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych, — Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi, — Ochrona gleb, — Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, — Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, — Ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja ich skutków, — Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, — Aktualne dane dotyczące stanu środowiska.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii
Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	Uchwała Nr XLI-379/2022 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury technicznej, Cel szczegółowy: Rozwój gospodarki opartej na OZE, Cel szczegółowy: Poprawa jakości pozostałych komponentów środowiska.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek	Uchwała Nr LIII-481/2023 z dnia 2 lutego 2023 roku w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek	Cel główny: dokonanie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych, określenie postępów w opracowywaniu planów miejscowych, przygotowanie wieloletnich programów ich sporządzania	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę — Kierunek: Utrzymanie dobrego funkcjonowania gospodarki wodnej Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi Kierunek: Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 poz. 2556 ze zm.).

Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy Olsztynek oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Olsztynek jest gminą miejsko-wiejską. Teren ten zajmuje powierzchnię 372 km². Gmina położona jest na obszarze powiatu olsztyńskiego, w województwie warmińsko- mazurskim. Zgodnie z danymi GUS jest zamieszkiwana przez 13 197 osób.

W granicach gminy występują formy ochrony przyrody takiej, jak:

- Rezerwat przyrody Ostoja bobrów na rzece Pasłęce,
- Rezerwat przyrody Bagno Nadrowskie,
- Rezerwat przyrody Rzeka Drwęca,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko- Ramuckiej,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich.
- Obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki (PLB280002),
- Obszar Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007),
- Obszar Natura 2000 Rzeka Pasłęka (PLH280006),
- Obszar Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052),
- Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH280001),
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Dolina Marózki,
- Pomniki przyrody.

Obszar gminy wyposażony jest w sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową i ciepłowniczą, których stan można uznać za dobry. Funkcjonuje tu porządkowany system gospodarki odpadami i znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Stan powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych na obszarze gminy jest poddawany okresowym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Olsztynie. Główne źródła powstawania zanieczyszczenia na powietrza na tym terenie stanowią: źródła punktowe (głównie kominy gospodarstw domowych i niewielkich zakładów przemysłowych), oraz źródła liniowe (głównie szlaki komunikacji drogowej). Badania powietrza w roku 2022 wykazały, że

terytorium gminy Olsztynek znajduje się na obszarze przekroczeń B(a)P oraz pyłu zawieszonego PM10 pod kątem ochrony zdrowia.

W ramach monitoringu jakości wody do spożycia, prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi w 2022 r.

Od dnia 17 lutego 2023 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, które obecnie wg nowego podziału znajdują się na terenie gminy:

- RW2000202851- Drwęca od Szeleźnicy do Podbórskiej Strugi bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego,
- LW30384- Maróz,
- LW30371- Kiernoz Wielki,
- LW30370- Kiernoz Mały,
- RW700018584371- Łyna do Dopływu z jez. Kielarskiego,
- LW30375- Mielno,
- LW30377- Tymowskie,
- RW200016265415- Omulew do Szuci,
- LW30332- Sarąg,
- RW20000956139- Pasłęka do jez. Sarąg.

Według podziału Polski na 174JCWPd, granice terytorialne gminy Olsztynek położone są na obszarze jednolitych części wód podziemnych: GW200019, GW200039, GW700020, GW200050.

Dodatkowo Gmina Olsztynek znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 214 oraz Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 212.

W granicach gminy Olsztynek występują obszary zagrożenia powodziowego. Są to obszary w sąsiedztwie głównych jezior i rzek, które są najbardziej narażone na wezbranie i wylanie wód.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Olsztynek.

Wdrażanie programu będzie się odbywać przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Olsztynek odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej w Olsztynku raportu z wykonania Programu co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w Programie.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Położenie Gminy Olsztynek według regionalizacji fizjograficznej Polski	9
Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2022.....	10
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	21
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	21
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	24
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	26
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	28
Tabela 8. Wyniki badań JCWP prowadzonych na obszarze gminy	30
Tabela 9. Klasyfikacja i ocena jcwp na terenie gminy Olsztynek w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)	33
Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	39
Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie gminy Olsztynek w latach 2018- 2022	39
Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2022.....	41
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	42
Tabela 14. Charakterystyka przestrzeni górniczych na terenie gminy Olsztynek	44
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	45
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	46
Tabela 17. Odpady zebrane z terenu Gminy Olsztynek w latach 2018-2022.....	47
Tabela 18. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Olsztynek w latach 2018-2021... ..	48
Tabela 19. Wyroby azbestowe na terenie gminy Olsztynek [kg].....	49
Tabela 20. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	49
Tabela 21. Lasy na terenie gminy Olsztynek	50
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	62
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	63
Tabela 24. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030	70
Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	75
Tabela 26. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	80
Tabela 27. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	84
Tabela 28. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	87
 Rysunek 1. Położenie Gminy Olsztynek na tle powiatu olsztyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego	9
Rysunek 2. Sieć dróg na terenie gminy Olsztynek.....	11
Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza D. Martyn	14
Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	16
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski	17
Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2000 m p.p.t.....	18
Rysunek 7. Podział województwa warmińsko- mazurskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok	19
Rysunek 8. JCWP na terenie gminy Olsztynek.....	32
Rysunek 9. Położenie GZWP i LZWP na terenie gminy Olsztynek	35
Rysunek 10. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze gminy Olsztynek.....	36
Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Olsztynek	43
Rysunek 12. Obszary eksploatacji na terenie gminy Olsztynek.....	44
Rysunek 13. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Olsztynek	51
Rysunek 14. Rezerваты i Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe w granicach gminy Olsztynek	57
Rysunek 15. Obszary Chronionego Krajobrazu w granicach gminy Olsztynek	58
Rysunek 16. Obszary Natura 2000 w obrębie granic gminy Olsztynek	59
Rysunek 17. Przebieg korytarzy ekologicznych na terenie gminy Olsztynek	61